

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2010 – 2013

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Jiřina Častulíková

Jízda králů

Praha 2013

**Vedoucí bakalářské práce:
RNDr. Antónia Dvoranová**

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR COMBINED STUDIES

2010 - 2013

BACHELOR THESIS

Jiřina Āastulıkov

The Ride of the Kings

Prague 2013

The Thesis Work Supervisor:
RNDr. Antonia Dvoranov

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce Jízda králů je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 7. března 2013

Jiřina Častulíková.....

Poděkování

Chtěla bych poděkovat RNDr. Antónii Dvoranové, za její vstřícný přístup, odborné vedení, cenné rady, připomínky, trpělivost a ochotu při psaní této práce.

Anotace

Tématem bakalářské práce je Jízda králů, jež byla zapsána na listinu nehmotného kulturního dědictví UNESCO. Hlavním cílem bylo seznámení s tímto starým tradičním obyčejem, ale zároveň cílem bylo prozkoumat hostitelské město Kunovice, jak je na tuto akci připraveno. Co může nabídnout svým návštěvníkům. V teoretické části se věnujeme regionu Slovácko, dostupnosti města Kunovic, prezentujeme vznik a charakteristiku Jízdy králů, srovnání jízd ve Vlčnově a v Hluku. Dále se věnujeme zachování lidových tradic, zvyků, obyčejů, památkovým objektům. Kráse lidových krojů, folklorním akcím, lidovým tancům. V praktické části je dotazníkové šetření, které slouží ke zjištění stanovených cílů.

Klíčové pojmy

Jízda králů, kroj, obyčej, region, tradice, zvyk.

Annotation

The topic of this bachelor thesis is The Ride of the Kings which has been inscribed on the intangible list of cultural heritage UNESCO. Its main goal was the introduction of this old traditional custom. Furthermore, the thesis is focused on the exploration of the host town Kunovice, the way it is prepared for such an event and what it can offer to its visitors. The theoretical part is targeted on the Slovacko region, Kunovice's availability, formation and characteristics of the Ride of the Kings and comparison between the rides in Vlcnov and Hluk. Besides that, it is devoted on preservation of folk traditions, customs, cultural objects, beauty of folk costume, folk events and different types of folk dance. The practical part includes a questionnaire poll aimed on the determination of stated objectives.

Key words

Folklore, Kunovice town, the region of Slovacko, The Ride of the Kings, tradition,

OBSAH

ÚVOD	8
1 REGION SLOVÁCKO	10
1.1 Slovácko	10
1.2 Etnografické členění.....	12
1.3 Kunovice	12
1.4 Dopravní dostupnost	13
1.5 Možnosti ubytování.....	14
2 JÍZDA KRÁLŮ	16
2.1 Historie jízdy králů.....	16
2.2 Jízda králů výročním obyčejem	21
2.3 Průběh jízdy králů v Kunovicích.....	24
2.4 Srovnání Jízdy králů.....	30
2.5 Ohlasy Jízdy králů ve výtvarném umění	31
3 ZACHOVÁNÍ LIDOVÝCH TRADIC V KUNOVICÍCH	33
3.1 Zachování památkových objektů	33
3.2 Výroční obyčeje v současnosti.....	36
3.3 Lidový kroj v současnosti	42
3.4 Nové folklorní akce.....	43
3.5 Návrhy na zlepšení	46
ZÁVĚR	47
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	49
Seznam použitých českých zdrojů	49
Seznam použitých internetových zdrojů.....	50
SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ A TABULEK	51
SEZNAM PŘÍLOH	52

ÚVOD

Tato bakalářská práce je zaměřena na Jízdu králů, starý tradiční obyčej, který se na jihovýchodní Moravě udržuje již po staletí. Zajímá nás, jestli může tato starobylá slavnost oslovit dnešní generaci a jak velkou roli může hrát v kulturním a společenském životě města.

Kunovice, ležící na křižovatce historických cest, se mohou pyšnit svými bohatými dějinami. Byly zde objeveny nálezy z doby kamenné i několik osad, které střežily vstup do Velkomoravské říše. Zjišťujeme, které další aspekty mohou pozitivně působit na zvýšení cestovního ruchu ve městě Kunovice i v oblasti Slovácka. Srovnáme Jízdy králů v obci Vlčnov a ve městě Hluk. Věnujeme se lidovým tradicím, folkloru, které jsou neoddělitelnou součástí regionu Slovácko, ale zároveň by práce měla představit pozitivně měnící se město Kunovice a ukázat co může nabídnout návštěvníkům v průběhu roku. Cílem práce je sepsání historie a současného průběhu kunovské Jízdy králů, shrnutí lidových zvyků a tradic prováděných v průběhu roku v Kunovicích a jejich představení veřejnosti. Chceme ukázat město Kunovice a jeho přeměny, jaké jsou možnosti i díky novému zázemí Panského dvora-komplexu. Renesanční budovy v centru města, jehož prostory společenského, přednáškového i klenbového sálu dávají možnost konání přednášek, symposií, koncertů a jiných aktivit. Je tady i podpora města o zachování památkových objektů. Za tímto účelem zakoupilo město tradiční kunovský domek, ve kterém byla zřízena stálá expozice s ukázkou způsobu života ve třicátých letech minulého století. K udržení lidových tradic a zvyků napomáhá projekt škola lidových tanců nebo práce folklorních skupin a souborů zřízených pod městem Kunovice. Na prezentaci města se významnou měrou v současnosti podílí také folklorní akce, jako je velikonoční objížďka města krojovanou skupinou na vyzdobeném koňském povozu, tradiční slovácké hody s právem a především mezinárodní dětský folklorní festival Kunovské léto. Samotná existence těchto akcí za podpory města, podnikatelských subjektů a zapálenosti četných řad dobrovolníků by bez hojné účasti diváků ztrácela smysl. Je nutná propagace především veřejnoprávní medializací. Je vypracován a později vyhodnocen dotazník, vyplněný návštěvníky kunovské Jízdy králů, jako zpětná vazba pro následná opatření. Výsledky dotazníku mohou být využity při organizaci a propagaci dalších ročníků kulturních akcí.

Především by měly ukázat, jak zkvalitnit a zlepšit program i služby pro návštěvníky. Poznatky z této bakalářské práce by mohly být využity v informačních centrech nebo cestovních kancelářích, které se zabývají zájezdy s folklorním zaměřením.

1 REGION SLOVÁCKO

1.1 Slovácko

Obrázek 1: Východní Morava

Zdroj: [vychodni-morava.cz](http://www.vychodni-morava.cz). [online]. ©2008 [cit. 2012-02-15]. Dostupné z: <http://www.vychodni-morava.cz/lokalita/8/>

Region Slovácko je oblast na jihovýchodě České republiky podél hranic se Slovenskou republikou a Rakouskem. Slovácko zahrnuje okres Uherské Hradiště, Hodonín a zasahuje do okresů Břeclav a Zlín.

„Slovácko je rozsáhlý národopisný region rozkládající se na jihovýchodní Moravě. Geograficky je odděleno od Hané a Brněnska Ždánickým lesem a Strážovskou pahorkatinou. Na severu jej lemují Chřiby, na východě se táhne pásmo Bílých Karpat s vrcholy Javořina a Velký Lopeník. Horské a podhorské části Slovácka se mění v roviny a údolí, jímž protékají řeky Olšava a Morava se svými přítoky“.¹

Slovácko je kraj, který má co nabídnout i těm nejnáročnějším turistům. Přes krásu Pálavy, Chřibů, Bílých Karpat až po krásné zámky v Buchlovicích, Miloticích, Bojkovicích či Lednici. Na nevelkém území Slovácka, leží hned tři lokality pod ochranou světového dědictví UNESCO. Bílým Karpatům a Dolní Moravě náleží prestižní místo biosférické rezervace. Lednicko–Valtický areál je na seznamu

¹ŠIMŠA, M. *Ve víru barev a chutí*. Zlín: Centrála cestovního ruchu Východní Moravy, o.p.s., třída Tomáše Bati, 2009. s. 8

v komponované krajině. Je to i doména duchovního centra a věrozvěstců ze Soluně Cyrila a Metoděje. Nachází se zde komplex klášterů s bohatě zdobenou bazilikou Nanebevzetí Panny Marie a sv. Cyrila a Metoděje na Velehradě. Místo, jež hostilo papeže Jana Pavla II. Je zde i široký záběr muzeí. Poučíme se v nich o životní dráze učitele národů v muzeu J. A. Komenského v Uherském Brodě, T. G. Masaryka v Hodoníně či malíře slovácké metropole Joži Uprky v Kněždubě.

Region Slovácko dává možnost i rybaření na Nových Mlýnech nebo Ostrožských jezerech. Milovníky plaveb po vodě potěší, že tudy prochází Bařův kanál, takže v mnoha obcích této turistické zóny najdete také přístaviště. Město Kunovice se stalo členem Bařova kanálu, neboť bylo na řece Olšavě 800 metrů od soutoku s řekou Moravou u EkoFarmy a Agropenzionu Sádky vybudováno úvaziště lodí a zároveň byla zavedena pravidelná lodní linka Uherské Hradiště – Kunovice.² Za zdravím a relaxací se můžeme vydat do lázní Luhačovice, Ostrožské Nové Vsi či Hodonína. Unikátní archeo skanzen představující život obyvatel Velké Moravy na Modré je poučný nejen děti, ale i dospělé.

Vždy poslední víkend v červnu nás vítá Mezinárodní folklorní festival ve Strážnici. Ale ze všeho nejvíc je Slovácko krajem vína, vinic, vinných sklepů, nepopsatelnou krásou lidových krojů a pohostinností zdejších obyvatel. Nenajdeme jiné místo v České republice, kde je tak vřelý vztah k tradicím. Je to místo, které místní obyvatelé tak milují, opěvují v písních. Lidé jsou pyšní na svůj kraj, předávají a zachovávají tradice z generace na generaci. Návštěvníci se vracejí za kouzlem, atmosférou, již nelze odolat. Je to kraj plný slunce, který vybízí k relaxaci, odpočinku či ochutnávce místní Slovácké kuchyně.

² *Bařův kanál u EkoFarmy Sádky-Kunovská Amazonka* Zdroj: [online]. ©2008-2010INF,s.r.o. [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: <http://www.farmasadky.cz/pristav-Kunovice-Batuv-Kanal-Farma-Sadky.aspx>

1.2 Etnografické členění

Slovácko prošlo v průběhu minulého století velkým vývojem. Jednotlivé podoblasti se liší typem krajiny, nářečím, bývalým zemědělstvím, lidovou architekturou, způsobem života, lidovým krojem a lidovou písní. Z etnografického hlediska rozlišujeme na Slovácku oblasti:

- Hornácko
- Moravské Kopanice
- Dolňácko
 - Uherskobrodsko
 - Uherskohradištsko (Kunovice jsou součástí Uherskohradištského Dolňácka)
 - Kyjovsko
 - Strážnicko
- Podluží
- Hanácké Slovácko
- Luhačovické Zálesí

1.3 Kunovice

Lokalita, ke které se váže téma bakalářské práce, je město Kunovice. Rozkládá se v úrodné nížině Dolnomoravského úvalu na jihovýchodě Moravy, v jihozápadní části Zlínského kraje. Městem - Kunovice protéká řeka Olšava, která po 2 km ústí do řeky Moravy. Poloha Kunovic vždy přála rozvoji zemědělství, ovocnářství, zelinářství a vinařství. Později zde vznikly dvě cihelny.

První písemná zmínka o Kunovicích je z 13. ledna 1196 jméno pochází pravděpodobně od franckého knížete Kunráda - česky Kuna (Kuno), ten zde postavil hrad. Jeho potomci, kteří hrad spravovali se nazývali Kunovici. Jedna z verzí tvrdí, že hrad prý stával v místech, kterému se dodnes říká *Na Vale*. Druhá verze hovoří o tom, že hrad byl na nějakém návrší či kopci *Grňa* (od slova grůň, které znamená kopec nebo hora). Dodnes ulice V Grni. V době velkomoravské leželo na území Kunovic několik osad, které měli funkci střežit cestu k Velkomoravské říši. Kunovice byly křižovatkou

prastarých obchodních cest, kde hrály velkou roli při ochraně kupců. V roce 1257 bylo založeno královské město Uherské Hradiště a tím začal klesat význam Kunovic.³

Typickou kunovickou živností byli podomní obchodníci, tzv. „handrláci“ (osoby, které chodily po okolních obcích a nabízely tzv. podomní prodej, sbíraly staré hadry a ty směňovaly za drobné předměty, nitě, knoflíky, jehle a pentle). Bývali to nemajetní lidé, kteří měli nanejvýš kousek pole. Kunovští handrláci byli typičtí 40cm dlouhou píšalkou, s níž přivolávali k nakoupení drobných věcí. I když se už více jak půl století nechodí, tento hanlivě znějící název přetrvává dodnes.⁴

Od 30. dubna 1945 po osvobození, vznikla samostatná správa obce Kunovice. V letech 1972 -1990 byly Kunovice součástí Uh. Hradiště jako jeho městská část. V roce 1990 v místním referendu rozhodli občané o samostatnosti.

Od 1. ledna 1991 se píše nová historie Kunovic. V roce 1997 byly Kunovice prohlášeny městem. Dnes žije ve městě asi 5400 obyvatel. Město Kunovice získalo v roce 2005 od Masarykovy akademie umění se sídlem v Praze prestižní *Cenu Rudolfa II.* za trvalou ochranu kulturního dědictví.

Dnes jsou Kunovice především známy výrobou malých dopravních letadel. Kunovice mají i Letecké muzeum, které nabízí sbírku letounů podniku Let Kunovice, tandemové seskoky, vyhlídkové lety i lety balonem.

1.4 Dopravní dostupnost

Krajem prochází dálnice D1, což usnadňuje dostupnost do celého regionu. Kunovice se nachází na dopravní tepně I55. Je snadné se do města dostat autem, autobusem, vlakem či na kole. Velmi dobrá infrastruktura je ze všech směrů.

Silniční doprava

Kunovice leží na křižovatce I50 z Brna do Trenčína a I55 z Ostravy do Břeclavi. Je tedy velmi dobře dostupná autem jak z Čech, tak ze Slovenské republiky, ale také ze severu i jihu.

³ ČOUPEK, J. et al., *Kunovice v proměnách času*. 1.vyd.Břeclav: Moraviapress, 1996. s. 30-38

⁴ Tamtéž, s. 42

Železniční doprava

V městě se nachází železniční zastávka ve směru Přerov- Břeclav a hlavní nádraží s návazností do Vlárského průsmyku jako součást směru Brno- Uherské Hradiště. Kunovicemi prochází důležitý osobní i nákladní železniční uzel.

Letecké spojení

V Kunovicích se nachází neveřejné mezinárodní letiště, které mohou využít letadla až pro 200 cestujících. Není zde sice pravidelná linka, ale lze ji využít pro charterové lety.

Doprava na kole

Kunovicemi prochází cyklostezka z Veselí nad Moravou a Uherského Ostrohu a napojuje na stávající cyklotrasy ve směru na Uherské Hradiště č. 47 Moravskou vinařskou stezku. Tato cyklostezka je vhodná pro pěší, online bruslaře i cyklisty. Asfaltobetonová stezka je osvětlená. Jsou vybudována odpočinková stanoviště s informačními tabulemi regionu Slovácko i naučnými tabulemi o včelařství. Tato cyklostezka je hodně využívána a byla oceněna porotou pro Zelené stezky v Evropě, udělenou *Asociací Greenways* o nejlepší projekty.⁵

1.5 Možnosti ubytování

Ve městě Kunovice je celá řada možností ubytování.

Hotel Club Kunovice ***

Všechny ubytovací pokoje hotelu Club jsou dvojlůžkové s vlastní koupelnou, předsíňkou a BTV SAT. Část hotelových pokojů má jednotlivá lůžka oddělená a v některých pokojích jsou k dispozici manželská dvojlůžka.

⁵ *Cyklostezka Veselí nad Moravou- Kunovice*. [online]. 2008© [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: <http://www.cyklo-vylet.cz/?s=kunovice>

Agropenzion Sádky

Areál EkoFarmy Sádky nabízí ubytování v celkem 13 pokojích a 2 apartmánech. K dispozici je tedy celkem 32 pevných lůžek a cca 10 přistýlek. Wifi, bezbariérový přístup.

Ubytovna Fialka

Levné ubytování s kapacitou 40 lůžek. Každý pokoj má vlastní sociální zařízení, televizi a lednici na pokoji.

Penzion Na Pekárně

Levné ubytování s kapacitou 47 lůžek. Každý pokoj má sociální zařízení, televizi, připojení k internetu. Vybavená kuchyňka.

OK Bar Kunovice

Dřevěné čtyřmístné chatky v příjemném prostředí, možnost velkého využití pro děti, v těsné blízkosti je Letecké muzeum.

Autokemp Faun-Manta

Areál koupaliště s oddechovým parkem.

Ubytování v soukromí

Blahová Jiřina

Janíková Lenka

Fišerová Anděla

Tomešek Dalibor

Pochylý

Pilkovi

2 JÍZDA KRÁLŮ

2.1 Historie jízdy králů

Původ Jízdy králů je prastarý a není zcela jasné, jak tento obyčej vznikl. K Jízdě králů se pojí nejrůznější legendy. Jedna z nich praví, že na Uherskobrodsku je průvod jízdy králů spojen s útekem uherského krále Matyáše Korvína, když prchal do Uher. Údajně to bylo po neúspěšném útoku na Uherské Hradiště, pevnosti věrné králi Jiřímu z Poděbrad. Historická událost z roku 1469. Mluví o tom, že po neúspěšném obléhání Hradiště vojsko krále Matyáše bylo na hlavu poraženo a pronásledováno. Král Matyáš musel z bojiště uprchnout, aby sám nebyl zajat a zachránil si svůj život. Matyáš Korvín prchal do Uher přes Uherský Brod, který mu byl věrný. Aby nebyl poznán pronásledovateli, prchal v přestrojení dívčích šatů s růží v ústech. Z Uherského Brodu byl tajnou chodbou vyveden z města, aby mohl v útěku pokračovat do Uher. Na památku této události se prý začala jezdit Jízda králů a také král dnešní jízdy je ustrojen do dívčích šatů a je doprovázen družinou jezdců, kteří ho při útěku chrání. Tato legenda však přehlíží skutečnost, že útok u Hradiště se odehrál v prosinci, ale zvyk byl pravidelně konaný o svatodušním pondělí – letnicích. Kroniky vypráví, že po dobu uherských válek z období 60. -70. let 15. století prostí vesničané na moravsko-uherském pomezí museli snášet velké útrapy a rabování, ničení usedlostí a vládlo tady velké bezpráví. Možná proto útek maskované skupinky na vesničany tak zapůsobil, že ho snad začali slavit výročním obyčejem.⁶

S původem Jízdy králů může souviset i zpráva císaře Konstantina VII. Porfyrogenneta (905-959)⁷ kde se píše, že slovanská knížata objížděla i se svou družinou vesnice a vybírala pro sebe dary. Mohlo jít o tzv. formu „desátků“, což se dělo až po žních, po období letnic. Území jihovýchodní Moravy bylo vždy bohaté na zachování uměleckých tradic, je částí a snad i pozůstatkem vyspělé říše Velkomoravské. Podstatu Jízdy králů je možno hledat v chlapeckých hrách, kdy dospívající muži pořádali první výhánění dobytka na pastvu. Pořádali různé dovednosti, rychlostní závody na koních. Ten, kdo zvítězil - byl králem. Vítězové na druhém a třetím místě se

⁶ ŠTERBA, S. *Jízda králů Kunovice*. Staré Město: Agentura NP v.o.s. 2012. s. 16-18

⁷ Tamtéž s. 27

pak stali královými pobočníky. Po skončení závodů si mladí muži vyzdobili koně zelenými pentlemi a stuhami a objížděli celou vesnici od domu k domu a žádali výslužku s vyvolávkami „*na krála*“. Dary byly v minulosti většinou naturálie – vejíčka, klobásy, maso, špek, obilí. Po ukončení jízdy si vybrané naturálie rozdělily mezi sebe rovným dílem. Mladí dospívající muži pásali koně jak hospodáři, sousedům či cizím a vybrané dary byly zálohou na příští službu.

Zvyk jízdy králů se konával každoročně v době letnic, přesněji na svatodušní pondělí. V posledních sto padesáti letech, pokud se to dá věrohodně doložit, se nedodržel pouze z důvodů válek, neúrody, nebo přírodních katastrof. Má to svoje opodstatnění, jednak proto, že v kunovské jízdě jsou prvky, které se jinde nevyskytují. Jinde neúčast těchto zvyků mohla být nefunkční, nepotřebná nebo nevznikly či zanikly v průběhu času.

Legendy sice mnohé naznačují, ale nejsou důkazem. Můžeme se setkat s další variantou. Jednou z nich je banderium. Slovo banderium má antický původ, je to čtvercová zástava vojenského seskupení v čele s králem a knížaty. Vojenská jednotka původně udržovaná bohatou šlechtou. V ústním podání je zmínka o kunovském banderiu z poloviny 18. století.⁸

Pátrání po původu Jízdy králů je velmi těžké, není dostatek známých písemných zdrojů, nebo nejsou nalezeny, nebo vůbec možná neexistují. Nezbyvá snad jen vycházet z prvků dodnes uchovaných. Setřídít znaky, vybrané jevy a zvyky, které se dodnes dochovaly stálým opakováním. Výsledek informací má hodnotu teorie, která by měla shromáždit potřebný materiál, vytvořit koncepci, uchovat a předat je pro další generace. V dnešním pátrání po původu můžeme brát v potaz:

- datum konání,
- místo,
- jízda na bílém koni,
- růže v ústech,
- družina,
- zdobení koní,
- vybírání na poklad,
- slovní projevy.

⁸ ŠTĚRBA, S. *Jízda králů Kunovice*. Staré Město: Agentura NP v.o.s. 2012. s. 19

Datum a konání zvyku

Od nepaměti se tento zvyk váže ke svatodušnímu pondělí. Datum připadá na padesátý den po Velikonocích. Svátek Velikonoc je však dnem pohyblivým.

Symbyly postavy krále

Král je jinoch ve stáří mezi třináctým a patnáctým věkem (panic). V ústech má růži většinou bílé barvy. V Kunovicích vždy bílou rostenou. Růže a její barva nese symboly. Bílá- nevinnost, čistotu, neposkvrněnost, mlčenlivost. *Per rosa* – příkaz mlčenlivosti, který se dodnes užívá i v diplomacii znamená, že dohodnutá ujednání jsou utajena před veřejností.

Bílý kůň krále

Většinou jde o bělouše a těmto koním je již od starověku prokazována úcta.

Vybírání na královský poklad

Jedním z dalších prvků v jízdě králů je vybírání na smyšlený poklad. Opět je to možná smyšlená legenda nebo může vycházet ze starého obyčeje. Snad je pozůstatkem něčeho, co bývalo běžnou záležitostí. Určitě nám ukazuje, jak se dříve vybíraly daně (berně).⁹

Slovní projevy

Říká se jim vyvolávky, jsou aktuální a někdy se třeba i nelíbí. Nicméně jsou účelové a k Jízdě králů neodmyslitelně patří. Můžeme je rozdělit do dvou skupin. Do první spadají vyvolávky, které můžeme slyšet o každé Jízdě králů. Druhou skupinu tvoří tzv. žádosti, jde o žádání otce o syna, aby mohl jezdit za krále. Další je pak žádost starosty o povolení k objíždě obce a vybírání darů na královský poklad. V této skupině vyvolávek se vybízejí občané ke štědrosti. Každá vyvolávka se zvolává dvakrát

- *Hylom, hylom* (zkomolenina maďarského *hivom*, v překladu volám) a následný text je pro adresáta.

⁹ ŠTERBA, S. *Jízda králů Kunovice*. Staré Město: Agentura NP v.o.s. 2012. s. 22-25

Vyvolávky jsou simulované na danou situaci, mající adresáta vtipným veršem pobídnout ke štědrosti. Dárci se pak děkuje.

Příjemcem je osoba, rodina, dům, kde se chválí nebo haní:

- „*Před týmto domem kvete růža, že táto tetička majú hodného muža.*“
- „*Před týmto domem koniček hlavú kývá, to že v téjto rodině majú hodného syna.*“
- „*O tomto domě novina je istá, že sa v něm veselá svatba chystá, a že je namále a ruka bude v rukávě.*“
- „*Na mojem koničku je pěkná mašlička, to že sa na mně usmívajú pěkná tetička.*“¹⁰

První spolehlivá zmínka o konání Jízdy králů v Kunovicích je z ústního podání pamětníků, datovaná roku 1876, kdy došlo k ukradení krále jízdou ze Starého Města. Pocit studu byl ústním podáním vnímán až do poloviny 19. století.

Jízda králů se jezdila až do roku 1914, kdy byla přerušena I. Světovou válkou. Poté byly jízdy obnoveny a jezdily se pravděpodobně až do roku 1944 a následně přerušeny II. Světovou válkou. První poválečná jízda se konala v roce 1954 v následujícím roce, byla zařazena pod spartakiádní aktivitu. V roce 1956 byl králem Antonín Hanáček a následovalo další přerušení, až do roku 1962 kdy byl králem František Jurásek, 1966 Tomáš Kučera. Následně s výjimkou roku 1968 se jízda jezdila každoročně do roku 1972, kdy byl králem Antonín Habarta. Tradice byla opět přerušena na dlouhých dvacet čtyři let. Byla obnovena zapáleností místního občana pana Antoše Machálka za podpory místní samosprávy a folklorních souborů v roce 1996. Od té doby se jezdí Jízda králů v Kunovicích pravidelně každé dva roky.¹¹ Současně s obnovením tradice Jízdy králů je první den, slavnostní pravidelné setkávání

¹⁰ ŠTERBA, S. *Jízda králů Kunovice*. Staré Město: Agentura NP v.o.s. 2012. s. 33

¹¹ *Jízda králů*. [online]. ©2010 [cit. 2013-02-23]. Dostupné z: <http://www.mesto-kunovice.cz/a/j%C3%ADzda-kr%C3%A1l%C5%AF>

všech minulých králů a účastníků jejich družin jako zahájení oslav, připomínkou je vernisáž fotografií jízd historie až po současnost.

Prvním novodobým kunovským králem byli:

- Horský Vít 1996,
- Vlachynský Tomáš 1998,
- Rathůský Jan 2000,
- Siman Ondřej 2002,
- Pěcha Martin 2004,
- Libosvár Jan 2006,
- Duda Miroslav 2008,
- Joura Adam 2010,
- Machálek Jakub 2012.

V roce 2012 se jela Jízda králů poprvé pod záštitou UNESCO. Jízda králů na Slovácku byla zařazena na seznam světového nematériálního kulturního dědictví. Rozhodla o tom komise na indonéském ostrově Bali 22. listopadu 2011.

Podle Michala Beneše¹² z referátu UNESCO na českém ministerstvu kultury ji sbor expertů dal za vzor všem ostatním jako příkladně metodicky zpracovanou. Podklady pro žádost připravilo ministerstvo kultury a Národní ústav lidové kultury ve spolupráci se čtveřicí moravských obcí – Hlukem, Kunovicemi, Skoronicemi a Vlčnovem.

Mezivládní organizace UNESCO se sídlem v Paříži je jednou ze čtrnácti odborných agentur OSN. Vznikla v roce 1946 s cílem posilovat spolupráci mezi státy ve výchově, vzdělávání, vědě a kultuře.

V České republice se od roku 2005 podařilo na Seznam světového nematériálního kulturního dědictví UNESCO zapsat již čtyři projevy unikátní tradice či jevů hodné zachování a ochrany v rámci celého světa.

¹² Slovácká Jízda králů se dostala na seznam UNESCO.[online]. ©1996 [cit. 2013-02-23]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/154734-slovacka-jizda-kralu-se-dostala-na-seznam-unesco/>

Obrázek 2: Pamětní deska UNESCO Jízdy králů

Zdroj: Jiřina Častulíková

Jde o:

- Slovácký Verbuňk (2005),
- Masopust – vesnické masopustní obchůzky a masky na Hlinecku (2010),
- Sokolnictví (2010),
- Jízda králů (2011).

Zápisy na seznamu by měli napomoci zvýšení turistického ruchu a to nejen v době konání.

2.2 Jízda králů výročním obyčejem

Každý zvyk, který se udržuje po dlouhou dobu, třeba i staletí ukazuje na svoje specifické zákonitosti. Má svoji koncepci, která se odráží nejen v historii, ale i v sociálním myšlení, sounáležitost k rodině, městu, kraji, národu. Ukazuje jistou ideu, která je pro zvyk zákonitým pravidlem. Souvisí s místem, ve kterém sociální skupina

žije, tak s lidmi, kteří zvyk vykonávají a dodržují. Etnologové řadí tyto zvyky mezi výroční obyčeje.¹³

„Hlavním rysem těchto prvků, jsou jejich účastníci, účelové chování a slovní doprovody. Takové chování je založeno na pravidlech, které se ve zvyku opakují a tím tvoří vlastně (rituály), obřady jež mají svůj specifický charakter. Sem spadá také Jízda králů. Tak zvaný zvyk vycházející z ústního podání i literárních pramenů, které se zachovaly a jsou odlišné od jiných, dosud uchovaných jízd.“¹⁴

Při dnešní jízdě králů si můžeme všimnout některé prvky, které se v průběhu zvyku závazně dodržují a respektují. Jsou závazné důležité a nezbytné úkony, které tvoří podstatu a charakter zvyku. Je to období, kdy se zvyk pravidelně koná, osoby, věk, stav hlavních osob. To vše nám ukazuje, že základ obyčeje se dotýkal v minulosti celé komunity, vesnice. Velkou měrou jsou uplatňovány prostřednictvím žádostí a děkování. Žádání rodičů o zapůjčení chlapce, žádost starosty o povolení k objíždě obce, žádost o povolení občanů o dary a vybírání darů mezi vesničany. Nelze ani tady pominout, že dělení naturálního i finančního zisku je děleno rovným dílem. V poslední vývojové fázi je vidět motiv reprezentace, jež je charakteristický bujným zdobením koní papírovými ozdobami a výběrem darů. Dobová dokumentace ukazuje na střídmost zdobení, jež byla jen hříva koní spletená do copánků s rolničkami (vidíme to i na obrazech Joži Uprky). Kolem hrudi měl kůň převázán turecký šátek, ten byl později nahrazen množstvím papírových ozdob, růží, stuhami, pentlemi, krajkou zrcátky.

Na Slovácku je vedle výtvarné stránky typická slovní tvořivost. Reprezentují ji vyvolávky, které jsou neodmyslitelnou součástí lidového obyčeje. Každou novou jízdou jsou aktualizovány a odráží se v nich um i schopnost autorů reagovat na místní život. Úspěch sklízí ti mladí muži, kteří dovedou pohotově reagovat na kolemjdoucí, přihlížející, mezi nimiž jsou vždy místní osobnosti, známé, populární a významné.

¹³ ŠTĚRBA, S. *Jízda králů Kunovice*. Staré Město: Agentura NP v.o.s., 2012. s. 5

¹⁴ Tamtéž, s. 5

Třeba před radnicí:

- *“ Před našú radnicú muzikanti pěkně hrajú, to že v Kunovicích ludé dobrú pani starostku majú. “*
- *„Aj už Hradišti vrabci švitošijú, že takovú starostku jak máme my, v okolních dědinách nám závidijú. “*
- *„Už sa na nás Hučané nebudú vyťahovat, lebo aj my sme od onského roku měšťané. Konšelé naši převelice dbali, aby sa aj Kunovice městem staly. “¹⁵*
- *„Z kunovských vrat až na pražský hrad!“*
„Vaši hlásiči mají prognostický talent, blahopřeji jim,“ ocenil Miloš Zeman tento přesný odhad královské družiny z Kunovic - 2. března 2013.¹⁶

Obrázek 3: Návštěva M. Zemana v Kunovicích

Budoucí prezident republiky Miloš Zeman navštívil Kunovice. Zdroj: [online]. ©2010 [cit. 2013-03-09]. Dostupné z: <http://www.mesto-kunovice.cz/budouc%C3%AD-prezident-republiky-milo%C5%A1-zeman-nav%C5%A1t%C3%ADvil-kunovice>

Vtip, takt i ostrost a originalita vyvolávky zajišťuje ohodnocený finanční obnos jezdcům. Dříve byly finanční dary zastrkovány do holínky nebo koše. Dnes jsou to válcové kovové pokladnice, které visí jezdcům u pasu na sedle. Musejí být zapečetěny a

¹⁵ ŠTĚRBA, S. *Jízda králů Kunovice*. Staré Město: Agentura NP v.o.s., 2012. s. 33

¹⁶ *Budoucí prezident republiky Miloš Zeman navštívil Kunovice. Zdroj: [online]. ©2010 [cit. 2013-03-09]. Dostupné z: <http://www.mesto-kunovice.cz/budouc%C3%AD-prezident-republiky-milo%C5%A1-zeman-nav%C5%A1t%C3%ADvil-kunovice>*

po ukončení akce jízdy je obnos odevzdán pořadateli a organizátorům. Předlohou jsou jak poznatky samotných účastníků, tak literární odkazy, umělecká díla či fakta.

„Národopisná encyklopedie Čech Moravy a Slezka definuje královské obyčeje, hry na krále a královnu jako soubor obyčejů vesnické mládeže, které se vážou na letnice. Jsou pozůstatkem předkřesťanských jarních rituálů, jejichž smyslem bylo magické působení na zajištění prosperity a úrody, držení života.“¹⁷

2.3 Průběh jízdy králů v Kunovicích

Výběr krále

Jednou z nejdůležitějších, ale zároveň v dnešní době i ekonomicky náročnou úlohou je výběr krále. Je prováděn s ročním předstihem, domluvou s rodiči krále. V současnosti je velkou ctí být králem. I když je s tím spojeno hodně starostí a práce, rodiče chlapců rádi souhlasí. Vybraný král je následně představen na podzimních hodech.

V dřívějších dobách začínal výběr u *podlegrútů*. Jakmile počátkem podzimu narukovali odvedenci k tříleté službě císaři pánu, následujícímu ročníku začal rok *legrútské slávy*. Cedulenky od císaře pána, v dnešní době by to byly povolávací rozkazy, které chodily po Novém roce. Jezdit za krále povinné nebylo, ale málokdo si nechal toto právo ujít. Jezdili hlavně chlapci ze selských rodin, kde o koně nebyla nouze a každý s ním uměl zacházet. Nemohl jet jen chlapec, který nebyl zdravý a nebyl odveden. Jezdit za krále byla velká čest, ta se legrútům dostávala jen jednou za život.¹⁸ V současnosti se jízdy v Kunovicích neúčastní jen odvedenci, jezdí muži všech věkových skupin.

Příprava na slavnost

Nejdůležitější pro přípravu na Jízdu králů je zajistit a nazdobit koně. Na každého koně připadá až jeden tisíc šest set zdobení. V prostorách pro seniory v kunovickém kulturním centru se v roce konání kunovské jízdy schází kunovské tetičky. Přicházejí ve

¹⁷ LANGHAMMEROVÁ, J. *Výroční obyčeje z Čech a Moravy* 1.vyd. Praha: NLN, s.r.o., 2004. s. 341. ISBN 80-7106-525-0.

¹⁸ JILÍK, J. *Záhadná jízda králů*. 1.vyd. Brno: 2007. s. 11-13. ISBN 80-86720-29-2.

větším počtu, protože je třeba nadělat tisíce růží, poupátek, třepení, ozdobných pásů, řetězů a třásní. V prostorné místnosti se schází až čtyřicítka žen a všechny pilně skládají a krotí nastříhané kousky barevného krepového papíru. Jde jim to pěkně od ruky. Kunovské kvítky mají svou ustálenou podobu a musí být všechny stejné. Při zdobení se vychází z původních tradic. Bylo velmi těžké dohledat v dokumentaci, jak byli, koně zdobeni a jaké měli jednotlivé prvky.

Vytvářejí se střapce růžiček navlečených na provázek ve střídavém pořadí barev, které vytváří barevný motiv. Provázky jsou řazeny vedle sebe, aby společně vytvářeli vzor, který se připevní na turecký šátek přehozený přes koně.

V roce 2012 bylo místní nadšení po obdržení nominace UNESCO, tak velké, že předcházely snad ještě větší přípravy a motivy byly inspirovány místní výšivkou kroje. Při detailním pohledu mnohé koně korespondovali s výšivkou jezdce. Dominantou je papírové srdce ozdobené růžemi, které je umístěno na hrudi koně. Hřívka je spletena do copánků, na které se přivazují růžičky a pentle. Ohlávka je zdobena krušpánkem a papírovými růžičkami. Vedoucí královské družiny je praporečník, má v botě upevněný prapor na dřevěné tyči, na které je uvázaný červený turecký šátek. Tyč je ukončena koulí z tureckého šátku a krušpánku.

Obchůzka

Formování jezdců do průvodu v Kunovicích bývalo seřadiště na statku Lichtenštejnů. V roce 2012 se jezdci řadili na zrekonstruovaném statku - Panském dvoře.

Před tím, než se jezdci seřadí do průvodu podle funkcí, je nutné posoudit chování koní. Nejde o maličkost. Ne každý kůň je schopen jít vedle kteréhokoliv jiného koně. Navíc opentlení, hudba a celková rušná atmosféra to vše koně dráždí. Dělá je to neklidnými, mohou projevovat známky plašení, takže může dojít i k úrazu. Zde mívají hlavní slovo chovatelé koní, kteří znají koňskou povahu. Ti jezdcům pomohou koně seřadit do konečného seskupení, kterému se říká *švadron*.¹⁹

Vpředu průvodu vždy jede praporečník, za ním dvě nebo tři trojice vyvolávačů. V minulosti za praporečníkem jezdívala dvojice ministrů. Dnes se jejich funkce nedodrhuje, ale v posledních asi třech jízdách se obnovila. Ministři jezdí až před králem

¹⁹ ŠTĚRBA, S. *Jízda králů Kunovice*. Staré Město: Agentura NP v.o.s., 2012. s. 7

a pážaty. Následuje jádro průvodu – král se dvěma pážaty. Celý průvod ukončuje několik trojic výběřčích. Takové rozdělení jezdců v průvodu, není věci formy, ale plní účel. Každá skupina má přidělenou úlohu či funkci. Praporečník jede s praporem z tureckého šátku a jeho úkolem je při vjezdu do ulice upozornit přítomné, že se jede vybírat na královský poklad. Před domy nevyvolává, dary nepřijímá a také za ně neděkuje. Oznamuje:

„Na krála matičko, na krála! Krála máme chudobného, ale zato poctivého!“

Nebo:

„Náš král jede od Hradišťa, vede sebú hrubé vojska, pro jeho čestný doprovod, došel by váš dárek vhod.“²⁰

Všechny vyvolávky začínají dvakrát opakovaným vyvoláním *„Hýlom, hýlom!* Jde vlastně o oznámení před následným oznámením další zprávy. Zvolání *„Hýlom,“* má tentýž význam jako jinde se svolává trubkou, bubnem – vytrubování – vybubnování.

V minulosti jeli za praporečníkem dva jezdci – ministři můžeme říct vyjednávači. Jejich úkolem bylo požádat spolu s praporečníkem rodiče krále o zapůjčení syna, oslovovat starostu o povolení vjezdu do města. Většinou šlo o starší muže (ženáče) - výřečné, dříve i vysloužilce od dragounů. Ti jízdou řídí a usměřňují. Ještě na začátku dvacátého století byly vybaveny trubkou, kterou dávali akustické signály, převzaté z německé vojenské terminologie, například:

- „Vjezd povolený“ (fraj)
- „Shromáždit se! Nezdržovat! Jedeme dál!“ (frkatelunk)
- „Tady nejezdit! Hrozí nebezpečí! Pozor na krála!“ (achtunk)²¹

Dnešní funkce ministrů, kteří jezdí před králem a pážaty, se už jen redukovala na žádost o zapůjčení krále a povolení starosty.

²⁰ ŠTĚRBA, S. *Jízda králů Kunovice*. Staré Město: Agentura NP v.o.s. 2012. s. 8

²¹ Tamtéž, s. 9

„Souhlas k vjezdu do města či vesnice je potřebný a účelový. Dříve se mohlo stát, že by tam pobývala jízda z jiné vesnice, nebo aby se předešlo pokusu ukradení krále. Proto se muselo žádat o vstup. Z tohoto důvodu starosta schvaluje a vymezuje jízdě ulice, kde mohou jezdit. Do doby než se dostane povolení, musí jízda čekat před městem (za hranicemi).“²²

Za praporečником a ministry jedou tři případně více trojic vyvolávačů. Jejich úkolem je zastavit před každým domem a říct vyvolávku. Bývali to zpravidla mladí muži, kteří jízdu jeli poprvé (mlad'oši). Pak následuje střed průvodu: trojice jezdců- král a jeho ochrana (pážata). Král jede výlučně na bílém či grošovaném koni. Pážata po jeho boku mírají obyčejně koně hnědé nebo ryzovrané. Ozdoba všech koní je jednoduchá a převládají barvy světle modrá a starorůžová. Není tu barva hnědá, žlutá a červená. Také pod sedlem není turecký šátek jako u koní ostatních jezdců, ale bílé prostěradlo zdobené drobnými květy. Všichni tři jsou v horní části těla oblečeni do dívčího kroje, ve spodní části do mužského kroje – bílé kalhoty (drle) a vysoké boty (krabovačky). Pážata mají stejně jako král na hlavě korunku z věnce dívčího čepení a pážatům visí přes tvář stuhy (pentle). Bylo to z důvodů, že při pokusu o únos krále docházelo k šarvátkám. A to i se zbraní v ruce, nebylo výjimkou, že došlo ke zranění. Pentle měly ochránit identitu pážate před možnou pozdější pomstou. Možná i z tohoto důvodu byla v minulosti jména pážat utajována. V jedné ruce drží opratě svého koně a také jednu oprat' (s'áhel) koně krále. Všichni tři jsou spolu svázaní. Ve druhé ruce drží tasenou šavli. Přes pravé rameno má šerpu od krojového ženského kožichu. Páže bylo v minulosti označením mladého šlechtice ve službě jiného staršího šlechtice. Ten byl dán do výchovy, aby mladý hoch poznal, jak to chodí mimo rodinu. Byl pověřován službami a úkoly a měl se naučit v novém prostředí žít. Slovo páže je orientálního původu a má mnoho obměn. Někdy se taky používá slovo pobočník, což bylo převzato z vojenské terminologie. Král koně neřídí a po celou jízdu má ruce v bok.

Konec jízdy tvoří tři, případně i více trojic výběřčích. Jedou na vyzdobených koních, kteří se liší jen v tom, že mají zavěšené pokladničky na peněžní dary. Vkládání peněz se děje okázale pro přihlížející, aby bylo vidět, o jak velký dar jde, a že je určen celé jízdě. Dříve, asi do poloviny třicátých let 20. století, výběřčí vozili kromě

²² ŠTĚRBA, S. *Jízda králů Kunovice*. Staré Město: Agentura NP v.o.s. 2012. s. 9

pokladniček ještě tzv. kútné koše a pytle. Sem dávali klobásy, slaninu, vejce a do pytlů sypali obilí. Toto vybírání proběhlo v Kunovicích naposled v roce 1935. Ve vzpomínkách pamětníků panuje zmínka, že po ukončení jízdy králů, než se koně odpentlili a odešli je ustájit, dobrovolně si sami před ostatními zouvali boty a uvolňovali košile, aby ukázali, že nemají nic uschované. Říkalo se tomu „samobantování“. Dnes se od tohoto gesta upouští.²³

Žádání u rodičů o krále

Před domem rodičů krále se celý jízdní útvar seřadí do půlkruhu. Jsou očekávání otcem krále. Před otce předjede praporečník a z úst je pronesen ústní projev (vyvolávka), v níž se otec žádá o zapůjčení syna slovy:

*„Hýlom, hýlom! Horní, dolní a přespolní! Počívajte všeci máuo, co sa téjto noci stauo, o svatodušním pondělí. Ukradli nám krála na horách, na dolách, na uherských pustinách. Darmosme sa namáhali, darmo koně šturmovali, krála sme už nedostali. Proto sme nemeškali, na hradištsku cestu dali a tomuto domu dojeli. Hýlom, hylom“.*²⁴

Otec krále se zeptá praporečníka: „Co u nás hledáte?“

Na to dostane odpověď:

*„Z dalekéj my cesty jedem a tomuto domu poselství vezem. Na nebi nám vězda znamení dává, že v tomto domě máme hledat nového krála. Vás hospodáři prosíme, abyste nám svého syna za krála dali, oň sa nebáli a nestrachovali. My na něho vyberem mezi ludem a královský poklad zbečelujem!“*²⁵

Otec krále na tuto žádost odpoví:

„Já vám syna za krála dám, ale toto si od vás vyjednám: Abyste jemu poslušní byli, ho ochránili a ukract si ho nedali.“

²³ ŠTĚRBA, S. *Jízda králů Kunovice*. Staré Město: Agentura NP v.o.s. 2012, s. 10-11

²⁴ Tamtéž, s. 13

²⁵ Tamtéž, s. 13

Všichni jezdci, celá jízda zvolá:

„Slubujeme!“²⁶

Následně se otevřou vrata domu krále, a buďto pážata vjedou na dvůr do domu, kde se připojí ke koni krále, na koně již posazeného, nebo z nich vyjede jen král samotný. Pokud je kůň s králem vyvedený dá mu buď matka, nebo někdo z rodiny růží do úst a od této chvíle již nepromluví. Kůň s králem je zaveden mezi koně pážat a je zpřáhnut. Jedna oprat' králova koně je dána do rukou pážete napravo a druhá na opačnou stranu. Král po celou dobu jízdy koně neřídí. Tradice je, že má ruce v bok a opratě neдрží. Tímto je průvod připravený žádat starostu o povolení k objíždce města.

Žádání starosty(tky) o povolení objížd'ky a vybírání na poklad krále

Před radnicí můžeme slyšet první vyvolávky. Jsou určeny přihlížejícím, oznamuje se, že jede král a jeho doprovod, a že se bude vybírat na královský poklad.

Jsou to třeba:

„Hýlom, hýlom! Náš král jede od Hradišta, vede sebú hrubé vojska. Pro jeho čestný doprovod, přišel by mu váš dárek vhod! Náš král jede od Myjavy, vede sebú kylisary, pro jeho ...“

Vyvolávky jsou slyšet od praporečnicka, vždy když se vjede do další ulice. Jako třeba:

„...Chystajte mamičko slaniny kúsek, aby vás nebolel břúšek. Chystajte mamičko klobásu, co sa s nů na tříkrát opášu, a po čtvrtéj konička svého podpášu!“²⁷

Jakmile průvod přijede k radnici, je již starostou/kou, hosty očekáván přede dveřmi. Průvod se seřadí do půlkruhu. Praporečník s králem a pážaty předstoupí před starostu/ku a požádají o povolení k objíždce města a vybírání na královský poklad.

Žádost před radnicí je pronášena ve stejném duchu jako před domem krále. Mluví se, že král byl okraden a unesen, a proto se žádá o povolení na vybírání a objížd'ku obce na krále.

²⁶ ŠTĚRBA, S. *Jízda králů Kunovice*. Staré Město: Agentura NP v.o.s. 2012. s. 13

²⁷ Tamtéž, s. 14

Vyvolávky končí:

„...*My na něho vyberem mezi ludem a královský poklad zbečelujem!*“²⁸ (slovo zbečelujem je také maďarského původu a znamená zbudovat, pořádit, nashromáždit).

Obrázek 4: Jízda králů v Kunovicích

Zdroj: *Jízda králů*. [online]. ©2012 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: <http://www.mesto-kunovice.cz/a/j%C3%ADzda-kr%C3%A1l%C5%AF>

2.4 Srovnání Jízdy králů

Ve **Vlčnově** se koná Jízda králů každoročně poslední týden v květnu, a neměla přerušenu tradici. Má ustálený termín, který není vždy shodný s pohyblivými letnicemi. Základní odlišnost od kunovské jízdy je v tom, že se jí účastní vždy jen odvedení chlapci. V minulosti tito odvedenci – „legrúti“ zvolili svého krále a samotná Jízda králů patřila jen jim. V současnosti, když je zrušena povinná vojenská služba, se účastní jízdy vždy ti chlapci, kteří dovršili 18 let, tedy z jednoho ročníku.

V **Kunovicích** se tato tradice neudržela a tak se Jízdy králů účastní muži různých věkových skupin, někdy i muži ženatí. Velký rozdíl je samozřejmě v oblečení celé družiny i samotného krále. Je to dáno rozdílností krojů ve Vlčnově a v Kunovicích. Ve Vlčnově je více používána oranžová barva, která je charakteristická pro vlčnovský kroj. Růžičky jsou větší v průměru. Celý průběh jízdy je v obou místech velmi podobný.

V **Hluku** se koná Jízda králů každým třetím rokem. V posledních letech je spojena s Dolňáckými slavnostmi písní a tanců. V rámci slavností se koná také Slovácký festival dechových hudeb. Průběh samotné jízdy je obdobný jako ve Vlčnově i

²⁸ ŠTĚRBA, S. *Jízda králů Kunovice*. Staré Město: Agentura NP v.o.s. 2012. s. 15

v Kunovicích. Dodržuje se účast odvedenců na jízdě. Rozdílné je opět oblečení jezdců. Hlucky kroj je totiž významně odlišný, především ve zdobení. Používá se více oranžové barvy. Poslední XXI. ročník byl v roce 2011.

2.5 Ohlasy Jízdy králů ve výtvarném umění

Nejznámějším umělcem, který se inspiroval zdejším krajem a dost výrazně Jízdou králů je Joža Uprka. Narodil se v Kněždubě roku 1861. Patřil k nejslavnějším malířům Moravského Slovácka. Inspiraci ke svým obrazům získával z běžného života venkovského lidu, lidových slavností a krásou místních krojů. Jožův nejznámější obraz s motivem Jízdy králů vznikl roku 1897 ve dvojitým provedení realistickém a impresionistickém. Zaměřil se na krásu lidových krojů, její barevnost. Jízdou králů byl okouzlen a rozhodl se udělat si několik skic k této tradici, doslova se během čtyř let propracovával k velkému dílu. Vzniklo víc než šedesát akvarelových, olejových, pastelových a jiných studií, postav, skupin i celku. Uprka se znal s novinářem a povídkářem Janem Jančou²⁹ z Vlčnova. Ten ho seznámil s místním sběratelem výšivek a lidového umění Josefem Zemkem, u kterého malíř později bydlel. Provizorní ateliér mu byl poskytnut v místní stodole od Šimona Pavelčíka.³⁰ Uprka nejdříve jen pozoroval, což vzbuzovalo nevěru místních, kteří pochybovali o jeho umění. Joža, ale ukázal o žních, že umí pracovat i na poli, čímž místní získal na svoji stranu. U muziky si s nimi zatančil nebo dal pivo. Vlčnovjané pak rádi stáli modelem Jožovi třeba i v pravé poledne, postáli mu s koňmi, jak kdy potřeboval.

Dílo Jízda králů měří 312cm x 172cm, převládá tam červená barva, bílá doplněná modrou a hnědou. Jízdou byl doslova fascinován, čemuž odpovídá i rozměr díla, který patří mezi největší formáty. Uprka namaloval ještě jednu variantu Malé krále.³¹ V komornější variantě, použil jiný malířský rukopis. Ač je scéna téměř identická, je možné porovnat dva Uprkovy malířské postupy, kresebný u velké a uvolněný u malé Jízdy králů.

²⁹ JILÍK, J. *Záhadná jízda králů*. 1.vyd. Brno: 2007. s. 80-87. ISBN 80-86720-29-2.

³⁰ NOVÁKOVÁ-UPRKOVA, B. *Besedy s Jožou Uprkou*. Strážnice: Ústav lidové kultury. 1996. ISBN 80-901752-5-2.

³¹ *Slavná Jízda králů od Úprky dorazila do Prahy*. [online]. ©1999 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: [www. Aktualne.cz http://aktualne.centrum.cz/kultura/umeni/clanek.phtml?id=720363](http://aktualne.centrum.cz/kultura/umeni/clanek.phtml?id=720363)

„Hlavní zájem soustředil malíř na to, aby zachytil dojem barevného a světelného banderia a diváků, a to se mu dokonale podařilo. Úprkovská symfonie červené a bílé zní fortissimem v tónině dur, ale harmonicky; modrá, zelená a teple hnědá spokojují se úlohou doprovodu. ... Světlo uvolňuje obrysy podle zásad impresionismu a spojuje vše s prostředím v neviditelný celek. Zde barvy kroje opravdu zpívají a hoří.“³²

Obraz už tehdy upozorňoval Vlčnovjany, že jsou vyvoleni k předávání krásného a trochu záhadného poselství k uchování dědictví a odpovědnosti. Dnes můžeme podstatnou část díla Joži Úprky shlédnout v zrekonstruovaném objektu bývalé jezuitské koleje v Uherském Hradišti.

Obrázek 5: Jízda králů ve Vlčnově

Zdroj: *Joža Uprka-Evropan Slováckého venkova*. [online]. ©1998-2010 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: <http://www.zivotnistyl.cz/clanky/volny-cas/2052/joza-uprka---evropan-slovackeho-venkova.html>

³² JILÍK, J. 2007 *Záhadná jízda králů*. 1.vyd. Brno: 2007. s. 78. ISBN 80-86720-29-2.

3 ZACHOVÁNÍ LIDOVÝCH TRADIC V KUNOVICÍCH

3.1 Zachování památkových objektů

Město Kunovice je velmi aktivní v podpoře zachování, všech památkových objektů ve městě. Stará se o stávající objekty, které slouží široké veřejnosti nebo vytváří nové projekty, např. pro rozsáhlou rekonstrukci již zchátralé dominanty města – Panského domu.

Kostel sv. Petra a Pavla a duchovní park s dřevěnými apoštoly

Gotický kostel z období vrcholného středověku je dominantou města a první doklady jsou z roku 1235. Kostel je jednodílní orientovanou stavbou s polygonálním závěrem kněžiště a čtyřbokou věží východního průčelí. V 18. století došlo k rozšíření přibližně o třetinu, byl zaklenut a střecha byla pokryta taškami. Za zmínku stojí svěcení dvou zvonů v roce 1991, z nichž jeden nese jméno Marie 620kg a druhý sv. Josef 340kg. V roce 2006 na náklady města byl kolem kostela zbudován park, jehož dominantou je dřevěné sousoší v životní velikosti Ježíše Krista a apoštolů. Je to dílo Slovenského řezbáře Andreje Irši z Kátova. Sousoší je výsledkem řezbářských sympozií, která se každoročně konají v rámci Mezinárodního dětského folklorního festivalu Kunovské léto.

Panský dvůr

Jedná se o pozdně renesanční komplex budov v centru města, o níž je první písemná zmínka z roku 1196. To zde asi stálo opevněné sídlo, o jehož přesné lokalizaci však nejsou doklady. Můžeme se domnívat, že tu byla tvrz či hrad a v jeho blízkosti dvůr. V průběhu staletí se vše měnilo a přestavovalo. Vystřídalo se zde mnoho majitelů. Dlouho byl objekt v držení rodu pánů z Kunovic. Dvůr jim náležel v 15. a 17. století. Posledním pánem byl Jan Bernard z Kunovic, který po bitvě na Bílé hoře, o majetek přišel a novými vlastníky se stala knížata z Lichtenštejna. V roce 1923 přešel do majetku země Moravskoslezské a vznikl zde školní statek. V průběhu zemědělského výrobního hospodaření došlo ke značné devastaci objektu.

Dne 15. září 1994 byl objekt prohlášen za kulturní nemovitou památku. V roce 2005 celý komplex o rozloze tři hektarů přešel do majetku města. V letech 2008-2011 díky finanční podpoře z Evropské unie proběhla rozsáhlá přestavba hlavní části nemovité kulturní památky na podnikatelský inkubátor. Díky své poloze ve středu města, prostornému nádvoří, přednáškovému, klenbovému sálu se brzy stal novým moderním centrem. V panském dvoře najdeme kavárnu, restauraci, ale i klidné posezení u fontány na nádvoří. Během krátké doby od svého otevření v roce 2011 si Panský dvůr získal nejen místní občany, ale i prestižní ocenění:

- stavba roku Zlínského kraje,
- bronz v soutěži podnikatelská nemovitost,
- nejlepší podnikatelský projekt roku 2011, 3. místo.³³

Obrázek 6: Panský dvůr – boční pohled

Zdroj: Jiřina Častulíková

³³ *Bronz pro Panský dvůr v Kunovicích.* [online]. ©2012 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: <http://www.idobryden.cz/zpravy/podnikatelsky-inkubator-ma-druhy-bronz/ca08a340-5641-11e2-b926-52540037481c/>

Obrázek 7: Panský dvůr – nádvoří

Zdroj: Jiřina Častulíková

Slovácký sklep

V těsné blízkosti Panského dvora se nachází nově zrekonstruovaný vinný sklep s prezentací historie Moravsko – Slovenských vztahů. Historie pravděpodobně sahá až do 17. století. Dříve byl součástí podzemí a plnil strategický význam proti tureckým tažením. V dnešní době se dá využít pro různé oslavy. Kapacita sklepních prostor je pro padesát osob včetně kuchyňky a sociálního zázemí.

Památkový domek v Kunovicích

V ulici Záhumní čp. 679 je tento dům ukázkou tradičního lidového bydlení, hospodářské stavby a řemesel. Pochází z první poloviny 19. století. Byl postaven z tzv. *tlučenice-kotovice* (dusané hlíny)-nepálených cihel, které si lidé vyráběli sami. Krytina byla z *došek*, později nahrazena pálenou bobrovkou. Do domu se vcházelo *síní-pitvorem* s černou kuchyní. Kotlinou s ohništěm, jež vedlo přímo do širokého a otevřeného komína. Na pravé straně je *izba* (*hrubá* nebo *světnice*) s kachlovými kamny a pecí. Na peci spávaly děti. Pod stropem kolem kamen jsou zavěšeny dřevěné tyče *hanbálky*, jež sloužily na sušení kožichů či prádla. Další tradiční vybavení - *svatý kút* býval v rohu místnosti. Tady bývala žena po narození dítěte po dobu šestinedělí, oddělena *kútnú plachtú*. Na levé straně byla původně komora na uskladnění potravin. Během doby se změnila ve *výmínek*-místnost pro staré rodiče nebo jako *klestí* pro novomanžele. Expozice památkového domku v Kunovicích zachycuje dobu kolem roku 1950-60.

Obrázek 8: Památkový domek v Kunovicích

Zdroj: Jiřina Častulíková

3.2 Výroční obyčeje v současnosti

Město Kunovice podporuje a někdy se i podílí na organizaci výročních obyčejů ve městě. Většinu obchůzek pořádá kunovská mládež, ale např. Slet čarodějnic, Kunovské léto, či Václavské hody s právem spoluorganizuje i město.

Masopustní obchůzka

Masopust³⁴ (nejstarší zmínka o slavení v Čechách je z druhé poloviny 13. století), Moravské pojmenování fašank vzniklo zkomolením německého slova Faschink.

Pečte šišky a kobližky,

k tomu korběl piva ..."

(Masopustní popěvek z Hlinecka,³⁵ 19. Století)

³⁴ *Rokytnický masopust*. [online]. ©2010 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: <http://rokytnickymasopust.webnode.cz/co-je-masopust/>

³⁵ *Veselý kopec*. [online]. ©2013 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: <http://www.vesely-kopec.eu/vesnicke-masopustni-obchuzky-a-masky-na-hlinecku/>

Postavy masopustu:³⁶

- *medvěd* ústřední postava voděný medvědářema,
- *bába s nůsů,*
- *kobyla* je ze dvou osob, aby měla čtyři nohy,
- *turci* bývají čtyři a mají vysoké čepice s barevnými rúžičkami a bílé rukavice většinou dva modří a dva červení,
- *nevěsta a ženich* nevěsta musí být muž a ženich je žena,
- *žid* má cylindr, dlouhé vousy, hrb a přes rameno pytel,
- *smrtka* má v ruce kosu,
- *kominík* celý v černém s čepicí a žebříkem,
- *slaměný* má oblek ze slámy a začerněný obličej,
- *masopust* je tlustý, strakatě oblečený (365 odstřížků látky na svém oděvu jako dnů v roce) s červenou čepicí, skončí popravou,
- *policařti muzikanti.*

Masopustem začíná půst (maso pust). Počítá se od svátků Tří králů 6. ledna a vrcholí o masopustním pondělí či úterý, čtyřicet dnů před velikonočními svátky. Je to svátek pohyblivý a je plně podřízen církevnímu kalendáři. Kvůli nepravidelnému datu Velikonoc.

Posledním dnem tohoto období je *Popeleční středa* (název je odvozen od tzv. "udílení popelce" popel ze starých ratolestí, jehněd posvěcený na Květnou neděli předešlého roku) neboli *Škaredá středa*, začátek půstu. Masopust byl dříve svátkem hodování, zabíjaček, slaniny, veselic, tancovaček doprovázený maskami. Býval ukončením zimních zábav a plesů a dokončováním hospodářských prací a přípravou na nový hospodářský rok.

Masopustní dny trvají do doby, kdy končí nadvláda zimy a jaro je přede dveřmi. Dříve byl průvod masek vyhrazen pouze pro mužskou část populace, svobodné mladé muže, kteří se převlékali i do ženských šatů.

³⁶ *Rokytnický masopust*. [online]. ©2010 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: <http://rokytnickymasopust.webnode.cz/tradicni-masopustni-masky/>

Na Slovákku je masopust obohacen o mečový tanec *pod šable* (písemně doložen od konce 18. století)³⁷. Při průvodu má vůdčí osobnost ocelovou šavli, na kterou se napichuje špek, slanina a děvčata vybírají do košíku vajíčka. Z vybraných darů se dělá *škvařežina se špekem*. Mezi dary patří také *koblihy* a *boží milostě*, vše na posilnění chasy. Ještě do třicátých let se v Kunovicích chodilo *na muziku* do místního hostince, kde hrával *gajdoš* spolu s houslistou. Housle zvané *babky* doplňoval primitivní smyčec s ohnutého proutku a koňské žině. V průběhu času se obchůzka v Kunovicích hodně změnila, zanikly *gajdy*, začalo se více obcházet s harmonikou a později dechovou hudbou. Vždy však nosily *babkáři* dřevěnou šavli, na kterou se napichoval uzený špek a do koše se sbírali koblihy. Koledníkům se zavdávalo víno nebo slivovice. Při obchůzce se zpívalo:

*„Pod babky, pod babky, pod bábušky
My všechno berem, aj puané hrušky.
Paní mámo, paní mámo, černý šorec máte,
také-li nám, také-li nám, kúsek suanin dáte?
Tady nám nedali, tady nám dajú,
Komára zabili, suaninu majú.
Toto muadým, toto starým, toto na konopě,
Toto starým, toto muadým na kúdelné gatě.“³⁸*

Tančil se tanec *na konopě* - jen medvěd váhavě se otáčel obkročnými kroky a pak vyskakoval. Byl oblečený do převráceného kožichu, přepásaný povřísllem z režné slámy nebo hrachoviny. Na obličejí měl škrabošku – škárku. Dnes je v Kunovicích součástí průvodu kanonýr s dělem, který střílí salvy a upoutává pozornost místních obyvatel. Zábava končí tradičním půlnočním pochováváním basy.

Velikonoční šlehačka

Velikonoce jako největší křesťanský svátek jsou spjaty s ukřižováním Ježíše Krista. Předchází jim čtyřicetidenní půst začínající Popeleční středou. Je to svátek pohyblivý a připadá na první neděli po prvním jarním úplňku. Pokud první jarní úplněk

³⁷ *Mečový tanec Pod šable, Strání2011*. [online]. ©2012 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: <http://www.youtube.com/watch?v=iB090nOCZm0>

³⁸ ČOUPEK, J. et al., *Kunovice v proměnách času*. 1.vyd.Břeclav: Moraviapress, 1996. s. 200

případně na neděli, slaví se Velikonocce až další neděli. Jedním ze symbolů Velikonoc je i klepání v době od Zeleného čtvrtku do Bílé soboty, kdy utichly zvony, které odletěly do Říma. V dnešní době klepání už není tak časté.

Velikonoční tradiční lidová jídla jsou mazanec, Jidáše, vejce, beránek, nádivky s bylinami nebo mladými kopřivami. Podle lidových zvyků mělo být posvěcené vajíčko rozděleno mezi všechny členy rodiny, prý aby se tak zajistila soudržnost.³⁹ Ke Slováckým zvykům patří obchůzka *šlaháčka* chlapců, mužů po děvčatech, ženách z vesnice. Neodmyslitelnou součástí je tzv. *žila* (pomlázka) spletená z vrby, kterou se děvčata a ženy *šlahají* a nosívá se kromě soukromých, jeden velký *tatar*, na který se po vyšlahání vážou *mašle* (pestré stuhy). Po vyšlahání musí děvčata chlapce pohostit, dříve se dostávala vajíčka od milé – *galánky* malované vajíčko z lásky.

Při šlehačkové obchůzce chlapci zpívali:

*„Hody, hody do provody
Dejte vajíčko červené
Nedáte-li červené, dejte aspoň bílé,
Šak vám slepička snese jiné
Za kamny v kútku za zeleném prútku.
Prútek ohnútek, červený kohútek,
Slepička gdák, vajíčko křáp,
Nenechte mě tudy dlúho stát-
Já musím do Prahy ovečky hnat... „(Vracov)⁴⁰*

Kraslice jako jedna z typických tradic Slovácka a jejich způsob malování je dodnes předáván z generace na generaci. Tak jako s krojem poznáme odkud, kdo pochází, tak i podle způsobu malování vajíčka víme, z které je vesnice. Kraslice byly a dodnes jsou vnímány i jako dekorace a suvenýr, výtvarný artefakt. Nejoblíbenější barvou na kraslicích je červená. Je to barva lásky, tepla, života, barva krve i ochrany člověka, stavení i domácích zvířat. Dokladem jejího uctívání je vázání kraslic na

³⁹ SKOPOVÁ, K. *Hody, pústy, masopusty*. 1. vyd. Praha: Akropolis, 2007. s. 16. ISBN 978-80-86903-46-0.

⁴⁰ Tamtéž, s. 18.

červenou stužku. Symbol byl dodržován i na dobytku. Do hřív i na ocasy byly vplétány červené vlny a na první jarní pastvu se mohlo vyhánět... O Velikonocích se na *hrubou* mši nosily posvětit vajíčka. Slupky nesměly být odhozeny, ale obřadně rozházeny po zahradě či humně, aby zem dobře zarodila.⁴¹

Filipo - Jakubský slet čarodějnic

Tento obyčej nebyl v tak velké míře na Slovácku dodržován jako v Čechách. Zmínka o něm, ale je. V kalendáři lidových obyčejů patří konec dubna pálení čarodějnic. Pověra říká, že noc před svátkem Filipa a Jakuba patří čarodějnickým rejzům. Dříve bývalo zvykem chránit stavení, dobytek a především i lidi pod vlivem čarodějné magie. Vykonávaly se ochranné praktiky.⁴²

*„Nad vrata stavení se dávaly ochranné byliny, černobýl a ratolesti lípy. Na práh chléva sypali písek nebo husté travnaté drny. Čarodějnice mající zálsk vniknout do chléva a škodit. Podle pověry musela čarodějnice nejprve zrnka písku nebo travičky spočítat. Do té doby už kohout třikrát zakokřhal a její moc byla zlomena“.*⁴³

Od roku 1992 město Kunovice ve spolupráci s občanským sdružením Handrlák a TJ Sokol. Pořádá akci *Slet malých a velkých čarodějnic*. Jde o společný průvod, hry, soutěže, tanec, zábavu. Tento obyčej patří k znovu obnoveným a každým rokem nabývá větších rozměrů.

Stavění máje

Poslední dubnová noc nasycena kouřem z hořících ohňů se přehupuje na prvomájové ráno. Je zasvěcena mládí a lásce. Májka je oloupaný kmen z co nejvyššího stromu jehličnanu, u něhož se ponechá zelený vršek. Strom bývá i třicet metrů vysoký a okolní obce se předháněly ve výšce májky i bohatosti výzdoby. Pod zelený vršek se zavěsí zelený věnec z chvojí ozdobený pentlemi a papírovými květy. Máje se musely pečlivě hlídat, protože pro všechny přespólní není lepší zábavy, než ji ukrást. To byla největší potupa ve vesnici, která se musela patřičně vyplatit. Pokud májku uhlídali celý

⁴¹ ČOUPEK, J. et al., *Kunovice v proměnách času*. 1.vyd.Břeclav: Moraviapress, 1996. s. 202

⁴² SKOPOVÁ, K. *Hody,půsty, masopusty*. 1.vyd. Praha: Akropolis, 2007. s. 37. ISBN 978-80-86903-46-0.

⁴³ Tamtéž, s. 37

měsíc, poslední den v květnu ji skáceli za patřičného veselí. V některých vesnicích na Slovácku zajištění májky spadá pod rámeček hodových oslav a zajištění závisí na stárkovi, kterého si chasa zvolila. Májka se většinou stavěla uprostřed obce.

Hody s právem

Tradice vycházely z denního života na venkově většinou spojené s úrodou nebo křesťanskými zvyky. Kvalita úrody byla nesmírně důležitá, neboť určovala zdroj obživy a přežití zimy bez hladu. Poděkování za úrodu a sklizeň bylo i zdrojem zábavy, slavností. Když skončily žně a obilí bylo pod střechou, mohlo se slavit a děkovat za úrodu. Jednou z největších lidových slavností podzimu o posledním víkendu v září jsou hody s právem na sv. Václava. V Kunovicích se volil stárek na jeden rok, obvykle v púště po fašanku. Volí se mladší a starší stárek. Dříve prý musel být starší stárek nejšikovnější z ročníku. Po volbě musel poručit sud piva a zvednout ho nad hlavu. Stárek měl a má o hodových slavnostech rozsáhlou pravomoc chasa ho musí poslouchat a udržovat pořádek na zábavě. Především však dává pozor na právo, aby ho někdo z přespolních neodcizil. V jeho povinnostech mu pomáhá mladší stárek s chasou. Dříve o hodech velmi často docházelo k bitkám a přespolním krádežím. Ve slavnostním průvodu nese stárek *právo* v pravé ruce. To svým tvarem připomíná figurínu děvčete v kroji. Na špičce práva místo hlavy bývá připevněno největší a nejkrásnější jablko, které ve městě dozrálo. Starší stárka nese na míse ovoce jablka, hrušky a hrozny, které pak předá starostovi/tce města za udělení o povolení hodů s právem. Mladší stárek nese husarský *paláš* - šavli ozdobenou rozmarýnem k ochraně práva a jeho mladší stárka drží v ruce *kubani* s vínem na přípitek.

Hodovou zábavu zahajuje starší stárek a starší stárka. *Hodové právo* je v místním sále zavěšeno na stužku pod umělým žúdreem (vchodem), tak aby bylo dosažitelné rukou, aby kdokoliv z přespolních mohl právo ukrást. Kdyby se právo podařilo ukrást a vynést ze sálu, měla by chasa velkou ostudu a musela by právo vyplatit. Stárci zavádějí tanečníky pod právo, tím, že jim nasadí svoji čepici – beranici na hlavu a odtančí je na skleničku vína pod právo. Tím si vydělává chasa na pohodové pohoštění. O půlnoci odchází stárek se stárkou a odnáší ze sálu hodové právo k uložení na příští rok.

O kunovských hodech je zcela běžné vidět až kolem čtyřicet párů mladých lidí v kroji. Jak pro místní a zvláště návštěvníky je to pastva pro oči, obdivuhodná krása krojů a paleta barev.

V neděli jezdí chasa s beranem, kterého položí na malý vozík, zdobený chvojím a fábory. Chodí s ním od domu k domu a zvou sousedy a susedky, především ženáče, aby s nimi přišli večer zatančit a pobavit se.⁴⁴

3.3 Lidový kroj v současnosti

Slavnostní kroj člověka proměňoval, nutil ho vnímat důležitost chvíle a jednat odpovědně a důstojně. Tak jak to povaha situace vyžadovala. Slavnost je vždy spojena s citovým prožíváním a vírou.

„Každý kroj zpívá píseň mého kraje, má svou notu, odlišnou od okolí. Lidový kroj je dílo, které má svůj vlastní řád a svou zákonitost, založenou na nepřerušném staletí vývoje.“⁴⁵

Ženský, mužský i dětský kroj se dodnes obléká při společenských a výročních slavnostech s pýchou, pokorou a hrdostí.

Ženský kunovský kroj

Je charakteristický úzkou siluleťou a výraznou barevnou kombinací, jehož dominantou je turecký šátek vázaný způsobem připomínající egyptské sfingy. K obřadnímu slavnostnímu kroji patří turecký šátek pro svobodné dívky uvázaný *na hore konce* nebo *na zaušnice*, vdaná žena *na rožky*. U vdaných žen patřil vždy k šátkům *čepce*, který se uvazoval *přes rožky*. S čepcem je spojen výraz *začepená nevěsta*, kdy je ženě věnec nahrazen čepcem. Jednoduché uvázání je *na babušu*. Kroj má hodně zdobných, ale zároveň vyvážených prvků. Za chladného počasí byl neodmyslitelnou součástí kroje *vlnák* (vlněný pléd). *Šorec, fěrtůšek, rukávce, jupka, kacabaja, kabaňa* –

⁴⁴ MAJÍČKOVÁ, I. *Nezapomenutá krása kroje a zvyky Kunovic*. Zlín: GRASPO a.s., 2006. s. 50 -51. ISBN 80-85956-21-7.

⁴⁵ Tamtéž, s. 6

to jsou názvy částí ženského kroje, které jsou dotvořeny vyšíváním. Vyšivky byly dílem žen, jež tvořily roli šperku, ale plnily i roli symbolů.

Mužský kroj

Základem jsou kalhoty z konopného *třaslavice* nebo hrubšího lněného plátna a *košula*. Na kalhotech se nosila modrá zástěra, na hlavě plstěný klobouk a na nohách vysoké boty *krabovačky*. Sváteční kroj je ze soukenných *nohavic s cifrováním* a vesty *kordule*. *Nohavice* se dvakrát opásaly úzkým *vybíjeným řemenem*, do punktu se vkládá *želínkový šátek – merínek*. Za chladnějšího počasí se nosí kratší kabátek *lajbl*. *Halena a kužuch* dnes z krojové výbavy mizí. Sváteční kroj na hlavě doplňuje *astrygánka – beranice*.

3.4 Nové folklorní akce

Mezinárodní dětský folklorní festival Kunovské léto

Každoročně s letním slunovratem přichází Kunovské léto. Dětský smích a veselí rozzáří na celý týden úsměvy folklorních souborů nejen z České republiky, ale i zahraničí. Po celý týden je bohatý program jak zpěvácký, taneční i verbířský. Vyvrcholením je nedělní galaprogram. Představuje národní, tradiční či regionální tance prezentujících zemí. Průvod městem a vystoupení před radnicí je neodmyslitelnou součástí. Své kouzlo v programu má i nedělní koncert duchovní písně v Kunovickém kostele. Jedním z velkých okamžiků pro děti je přijetí souborů u starostů měst „hradištského souměstí“ Kunovice, Uherské Hradiště, Staré Město. Lákadlem festivalu je řezbářské sympozium. Za účasti řezbářů pěti zemí, kteří po dobu festivalu v přírodním areálu v Kunovicích vytváří dřevěné sochy ze světa dětí. Pro všechny účastníky, kteří rádi tvoří, bývá otevřena odpolední sobotní dílna pořádaná ve spolupráci s Domem dětí a mládeže. Zde se může každý stát umělcem. Kunovské léto v říjnu 2004 se zařadilo mezi členské festivaly CIOFF (nevládní celosvětová organizace mezinárodních folklorních festivalů a lidového umění se statutem konzultanta UNESCO).

„Priznání členství v této organizaci je velkým oceněním odborné, umělecké a organizační úrovně dětského folklorního festivalu „Kunovské léto“ a jeho přínosu k uchování lokálních tradic lidové kultury a k obohacení všech účastníků o poznání tradiční lidové kultury zemí, z nichž přijíždějí na festival zahraniční účastníci. Je to nejen velké ocenění, ale také velký závazek pro pořadatele festivalu udržet jeho vysokou úroveň i v budoucnosti.“⁴⁶

Škola lidových tanců

Má v Kunovicích tradici a sjíždí se sem lidé ze širokého okolí na výuku tanců i verbuňku. Pořadatelé a nadšenci tanců a lidové kultury mají velký zájem, aby se účastníci učili tance v podobě, v níž existovaly v minulých dobách. Škola pravidelně začíná na sklonku léta a jejím vyvrcholením jsou kunovské hody s právem. Cílem tohoto projektu je vychovat a šířit slováckou lidovou kulturu a tanec. Přenechat tradici dalším generacím. Mimo jiné učí se zde verbuňk, tanec mladíků odvedených na vojnu. (25. listopadu 2005 prohlásil generální ředitel UNESCO slovácký verbuňk za Mistrovské dílo ústního a nemateriálního dědictví lidstva).⁴⁷

Mužský sólový, skočný, improvizovaný tanec se staletou tradicí, doprovázený zpěvem. Tančí společně několik tanečníků, k nimž se spontánně mohou přidávat další - tak charakterizují verbuňk odborníci. Přestože tančí všichni společně, je projev každého účastníka osobitým a neopakovatelným projevem jeho tanečním uměním, nálady regionální i místní příslušnosti. Verbuňk se tancuje pouze na určitý okruh písní, mezi nimiž převládají svižné a rytmické tzv. novouherské písně.⁴⁸ Počátky verbuňku spadají do 18. století, kdy jej tančili mladí odvedenci na vojnu.

⁴⁶ *Kunovské léto*. Zdroj: [online]. ©2005 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: <http://archiv.fos.cz/public/kapitola.phtml?kapitola=121671>

⁴⁷ *Slovácký verbuňk*. [online]. ©2008 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: <http://www.nulk.cz/Informace.aspx?sid=138>

⁴⁸ ŠIMŠA, M. *Ve víru barev a chutí*. Zlín: Centrála cestovního ruchu Východní Moravy, o.p.s., třída Tomáše Bati, 2009. s. 12

*"A není to jenom souborová záležitost, ale naštěstí se drží tradiční kultura. Takže tam verbují i ti, kteří nechodí do toho organizovaného folkloru, ale prostě tak žijí. Staří lidé i mladí kluci."*⁴⁹

Při konání Jízdy králů v Kunovicích se na Panském dvoře koná i soutěž o nejlepšího verbíře. Jedno místo - Kunovice a dva seznamy nehmotného kulturního dědictví UNESCO. (Slovácký verbuňk 2005, Jízda králů 2011).

Práce folklorních souborů

V Kunovicích pracuje několik folklorních souborů, sborů a muzik. Folklorní soubor Handrlák rozdává radost a úsměv po mnoho let. Od svého založení a po celou dobu trvání představuje čelní špičku folklorních souborů v České republice. Je to spolek mladých a zapálených lidí pro folklor, lidové tradice. Ztvárňuje tyto zvyky, tancem i zpěvem za hudebního doprovodu vlastní cimbálové muziky. Pravidelně se představuje na domácích kulturních a společenských akcích, ale ve světě. Většina členů se zúčastňuje fašanku, Velikonoc, jízdy králů, hodů s právem. Mnozí členové souboru jsou již několikátá generace z rodiny.

„V Kunovicích aktivně pracuje kulturní historicko-etnografická komise rady města, která se podílí na zajištění mnoha kulturních akcí města. Kromě dospělého souboru pracuje v Kunovicích i dětský folklorní soubor Děcka z Kunovic, Dětský folklorní soubor Handrláček, Malý Handrláček, Dětský folklorní soubor Merínek, Soubor Kunovjánek, nejmladší soubor Věneček.

*Pěvecký sbor Tetičky, Ženský sbor z Kunovic, Mužský sbor z Kunovic, Cimbálová muzika Kunovjané, Cimbálová muzika Lintava, Cimbálová muzika Hora, Dechová hudba Kunovjanka.“*⁵⁰

⁴⁹ *Tanec verbuňk z Moravského Slovácka byl zapsán na seznam UNESCO* [online]. ©1996 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: <http://www.radio.cz/cz/rubrika/udalosti/tanec-verbunk-z-moravskeho-slovacka-byl-zapsan-na-seznam-unesco>

⁵⁰ DVOULETÝ, M. et al., *Na paletě krojů*. 1.vyd.Uh. Hradiště: Nadace Děti-kultura-sport, 2010. s. 180-181. ISBN 978-80-254-7930-8.

3.5 Návrhy na zlepšení

Pro zkvalitnění propagace Jízdy králů v Kunovicích tato bakalářská práce doporučuje navrhnout a vyrobit nástěnný kalendář, většího formátu s krátkým dvojjazyčným česko-anglickým textem, jenž by reprezentoval Jízdu králů v Kunovicích. Kalendář by současně představoval i zajímavosti města, nebo krásu místních krajů. Mohl by se stát i propagačním materiálem nejen v době konání akce, ale sloužil by i jako jeden z reprezentačních předmětů města Kunovic. Panenky v krojích, pohlednice, brožury, letáky, obrazová leporela, dárkové upomínkové předměty by svým prodejem napomohli k propagaci Kunovic. Práce doporučuje prezentaci Jízdy králů ve veřejnoprávních médiích a tisku, příhraničních sousedů - Slovenska, Rakouska a Maďarska. Mezi těmito státy byla vždy spojitost a je velmi dobrá dopravní dosažitelnost. Interiérová reklama v kinech, direct mail či reklama na internetu. Hry, loterie, zvláštní prémie, slevy, kupony a vztahy s veřejností PR – s logem Jízdy králů to vše by mohlo zvýšit turistický ruch. Prodej víkendových balíčků Jízdy králů přes internetové slevové servery s dostatečným časovým předstihem, tímto by se současně rozšířila popularita po celé České republice. Předností webových stránek města Kunovic by se staly i elektronické pohlednice, zajímavých objektů města ve všech ročních obdobích. Tématika může prezentovat i folklorní akce, lidové zvyky, kroj.

E-pohlednice je zdarma, rychlá a snadno publikovatelná po celém světě. Umožnila by aktuální propagaci prováděných akcí mezinárodního významu jako je Jízda králů v Kunovicích a mezinárodní dětský folklorní festival Kunovské léto. Pro image při pořádání folklorních akcí městem Kunovice, by lidé zajišťující cateringové a pořadatelské služby, byli oděni do všedních pracovních krajů u mužů např. typická modrá zástěra, klobouk. Tím by se stali nesmazatelnými v povědomí návštěvníků Kunovic.

ZÁVĚR

Při organizaci a poskytování služeb v cestovním ruchu hraje velkou roli kvalita a spokojenost zákazníků. Smyslem této bakalářské práce bylo zjistit, zda Jízda králů v Kunovicích od zápisu na listinu kulturně nehmotného dědictví UNESCO v listopadu 2011 má vliv na zvýšení místního cestovního ruchu. Je-li důležitým faktorem pro návštěvníky tato ojedinělá akce, nebo je přitahují i jiné aspekty.

Každý návštěvník má představy o výběru a kvalitě své zábavy. Nabídka folklorních akcí regionu Slovácka je široká a obtojí jen ti, co budou nejlepší. Požadavky návštěvníků na folklorní akce se rok od roku zvyšují a je samozřejmostí, že nabídka akcí a služeb musí být na zvyšující se úrovni. Město Kunovice je velmi aktivní v podpoře památkových objektů i k zachování tradic, obyčejů a lidových krojů.

Rekonstrukce Panského dvora v Kunovicích stála nemalé finanční náklady i časové úsilí. Díky finanční podpoře z fondů Evropské unie se celý komplex podařilo zrekonstruovat a nyní splňuje všechny formy dnešní náročné doby. Po prvním roce od slavnostního otevření zaujal Panský dvůr místo centra kulturního dění. Stal se zázemím jak pro kulturní, přednáškové tak i podnikatelské akce. Splňuje mnohostranné využití společenského života města. Dává větší nabídku a konkurenceschopnost vůči okolním zařízením.

Region Slovácko je velmi významný svými folklorními tradicemi a zvyky. Dodržováním lidových tradic a krásy krojů se tento region stává atraktivní a ojedinělý v nabídce cestovního ruchu. Práce popisuje nepotvrzený vznik a historii Jízdy králů. Při srovnávání kunovské Jízdy králů s jízdami ve městě Hluk a obci Vlčnov nebyly zjištěny rozdíly v samotném průběhu obyčejů, ale jen ve skladbě doprovodných programů, etnografickém odlišení krojů a jinou výzdobou koní jezdců.

Faktorem pro rozšíření a zachování tradic mezinárodního významu je i pořádání mezinárodního dětského folklorního festivalu Kunovské léto pod záštitou světové organizace CIOF, jehož bude letos dvacátý ročník.

Cílem bakalářské práce bylo zhodnotit postřehy návštěvníků folklorních akcí, úroveň organizátorů a služeb. Město Kunovice jako organizátor mnoha tradičních zvyků se svým bohatým zázemím si získává širokou obec spokojených návštěvníků. Zájemem turistů o zdejší lokalitu současně podporuje rozvoj malého a středního podnikání ve

sférách služeb a ubytování ve městě i jeho okolí. V dnešní době je turistický ruch vystaven velké konkurenci a současná ekonomická regulace všech institucí i domácností způsobuje stagnaci cestování. Regionální a domácí cestovní ruch má vzrůstající tendenci a práce dokazuje, že město Kunovice svým kulturním programem v průběhu celého roku má co nabídnout.

Cíl, který byl v bakalářské práci stanovený, se podařilo splnit. Práce prokázala zájem o Jízdu králů i folklorní tradice na Slovácku. Pro zlepšení organizování a průběh akcí, práce předložila návrhy, které by zvýšily spokojenost návštěvníků, ale i celkový pohled na město Kunovice.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

- ČOUPEK, J. et al., *Kunovice v proměnách času*. 1.vyd. Břeclav: Moraviapress, 1996.
- DVOULETÝ, M. et al., *Na paletě krojů*. 1.vyd. Uh. Hradiště: Nadace Děti-kultura-sport, 2010. ISBN 978-80-254-7930-8.
- FROLEC, V. et al., *Jízda králů*. 1.vyd. Zlín: Grafia, 1990. ISBN 80-7065-009-5 TS 02/63 Skl.č.836.
- HABARTOVÁ, R. et al., *Jízda králů v Kunovicích*. 1.vyd. Kunovice: Město Kunovice, 2008. ISBN 978-80-903743-2-4.
- JILÍK, J. *Záhadná jízda králů*. 1.vyd. Brno: 2007. ISBN 80-86720-29-2.
- LANGHAMMEROVÁ, J. *Čtvero ročních dob v lidové tradici*. Praha: Petrklíč, 2008. ISBN 978-80-7229-171-7.
- MAJÍČKOVÁ, I. *Nezapomenutá krása kroje a zvyky Kunovic*. Zlín: GRASPO a.s., 2006. ISBN 80-85956-21-7.
- POTYKA, M. *Jízda králů Vlčnov 2000 26. - 28. Května*. Vlčnov: Klub sportu a kultury, 2000.
- SKOPOVÁ, K. *Hody, pústy, masopusty*. 1.vyd. Praha: Akropolis, 2007. ISBN 978-80-86903-46-0.
- ŠIMŠA, M. *Ve víru barev a chutí*. Zlín: Centrála cestovního ruchu Východní Moravy, o.p.s., třída Tomáše Bati, 2009.
- ŠTERBA, S. *Jízda králů Kunovice*. Staré Město: Agentura NP v.o.s. 2012.

Seznam použitých internetových zdrojů

- Batův kanál u EkoFarmy Sádky-Kunovská Amazonka* Zdroj: [online]. ©2008-2010 INF, s.r.o. [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: <<http://www.farmasadky.cz/pristav-Kunovice-Batuv-Kanal-Farma-Sadky.aspx>>
- Bronz pro Panský dvůr v Kunovicích.* [online]. ©2012 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: <<http://www.idobryden.cz/zpravy/podnikatelsky-inkubator-ma-druhy-bronz/ca08a340-5641-11e2-b926-52540037481c/>>
- Budoucí prezident republiky Miloš Zeman navštívil Kunovice.* Zdroj: [online]. ©2010 [cit. 2013-03-09]. Dostupné z: <<http://www.mesto-kunovice.cz/budouc%C3%AD-prezident-republiky-milo%C5%A1-zeman-nav%C5%A1t%C3%ADvil-kunovice>>
- Cyklostezka Veselí nad Moravou- Kunovice.* [online]. 2008© [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: <<http://www.cyklo-vylet.cz/?s=kunovice>>
- Jízda králů.* [online]. ©2010 [cit. 2013-02-23]. Dostupné z: <<http://www.mesto-kunovice.cz/a/j%C3%ADzda-kr%C3%A1l%C5%AF>>
- Kunovské léto.* Zdroj: [online]. ©2005 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: <<http://archiv.fos.cz/public/kapitola.phtml?kapitola=121671>>
- Mečový tanec Pod šable, Strání2011.* [online]. ©2012 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: <<http://www.youtube.com/watch?v=iB090nOCZm0>>
- Rokytnický masopust.* [online]©2010 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: <<http://rokytnickymasopust.webnode.cz/co-je-masopust/>>
- Rokytnický masopust.* [online]©2010 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: <<http://rokytnickymasopust.webnode.cz/tradicni-masopustni-masky/>>
- Slavná Jízda králů od Úprky dorazila do Prahy.* [online]. ©1999 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: <<http://aktualne.centrum.cz/kultura/umeni/clanek.phtml?id=720363>>
- Slovácká Jízda králů se dostala na seznam UNESCO.* [online]. ©1996 [cit. 2013-02-23]. Dostupné z: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/154734-slovacka-jizda-kralu-se-dostala-na-seznam-unesco/>>
- Slovácký verbuňk.* [online]. ©2008 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: <<http://www.nulk.cz/Informace.aspx?sid=138>>
- Tanec verbuňk z Moravského Slovácka byl zapsán na seznam UNESCO* [online]. ©1996 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: <<http://www.radio.cz/cz/rubrika/udalosti/tanec-verbunk-z-moravskeho-slovacka-byl-zapsan-na-seznam-unesco>>
- Veselý kopec.* [online]©2013 [cit. 2013-02-16]. Dostupné z: <<http://www.vesely-kopec.eu/vesnicke-masopustni-obchuzky-a-masky-na-hlinecku/>>
- Východní Morava.* Zdroj: [vychodni-morava.cz](http://www.vychodni-morava.cz). [online]. ©2008 [cit. 2012-02-15]. Dostupné z: <<http://www.vychodni-morava.cz/lokalita/8/>>

SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ A TABULEK

Seznam obrázků

Obrázek 1: Východní Morava.....	10
Obrázek 2: Pamětní deska UNESCO Jízdy králů.....	21
Obrázek 3: Návštěva M. Zemana v Kunovicích.....	23
Obrázek 4: Jízda králů v Kunovicích.....	30
Obrázek 5: Jízda králů ve Vlčnově.....	32
Obrázek 6: Panský dvůr – boční pohled.....	34
Obrázek 7: Panský dvůr – nádvoří.....	35
Obrázek 8: Památkový domek v Kunovicích.....	36

Seznam grafů (v Přílohách)

Graf 1: Pohlaví respondentů.....	I
Graf 2: Věková kategorie.....	II
Graf 3: Odkud pocházíte.....	III
Graf 4: Jak jste se o jízdě králů dozvěděl/la.....	III
Graf 5: Jízdu králů v Kunovicích jste navštívil/la.....	IV
Graf 6: Jak hodnotíte pořadatelské značení?.....	V
Graf 7: Vnímáte změny v Kunovicích?.....	V
Graf 8: Jak hodnotíte doprovodný program.....	VI
Graf 9: Hodnocení verbuňku.....	VII
Graf 10: Jak jste byli spokojeni s gastro službami v restauraci na Panském dvoře?.....	VII

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A – Dotazníkové šetření	I
Příloha B – Hodnocení dotazníku	VIII
Příloha C – Dotazník.....	IX

PŘÍLOHY

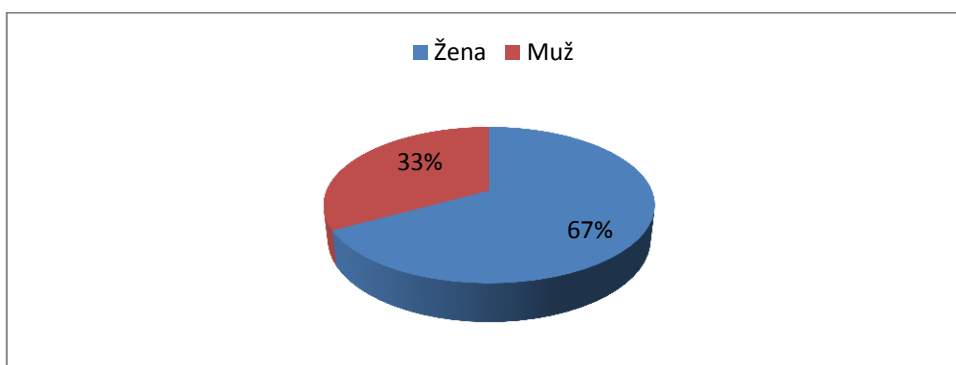
Příloha A – Dotazníkové šetření

Součástí bakalářské práce je dotazníkové šetření respondentů a vyhodnocení odpovědí. Jde o zjištění popularity Jízdy králů v Kunovicích, úroveň doprovodných programů a kvality služeb. Cílem dotazníku není množství otázek k zahlcení respondentů, ale otázky na podstatné věci k bakalářské práci. Dotazník byl prováděn v průběhu první Jízdy králů. Od zapsání na seznam nemateriálního kulturního dědictví UNESCO v neděli 20. května 2012 na výstavě Jízda králů v proměnách času na Panském dvoře v Kunovicích - dotazníkovou písemnou formou. Bylo osloveno 100 respondentů a vrátilo se 100 odpovědí. Což byla 100 % úspěšnost. Negativní odpovědi dávají prostor pro zlepšení a hledání řešení a možností jak zlepšit a přitáhnout návštěvníky na pořádané akce.

Otázka č. 1: *Pohlaví respondentů.*

První otázka byla zaměřena na zjištění pohlaví respondentů. Dotazník vyplnilo celkem 100 osob z řad návštěvníků. Z toho 67% žen a 33% mužů.

Graf 1: Pohlaví respondentů

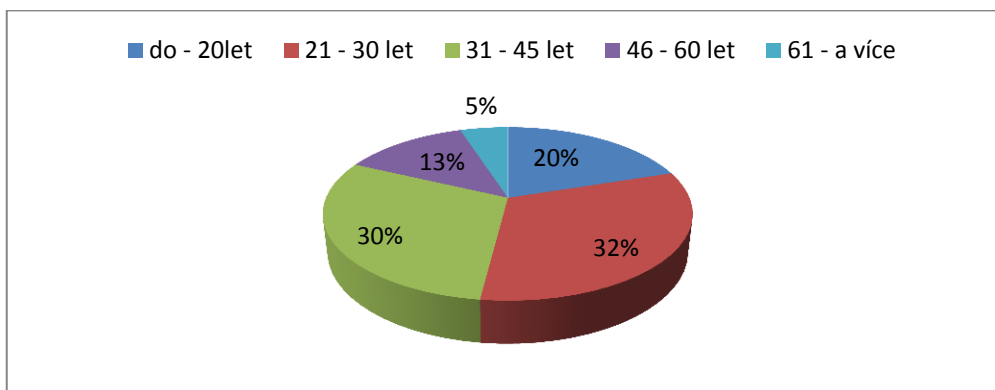
Zdroj: Jiřina Častulíková

Z vyhodnoceného dotazníku vyplývá, že žen bylo o 34% více než mužů.

Otázka č. 2: Věkové rozpětí?

Druhá otázka byla zaměřena na věkovou kategorii. Z celkového počtu dotázaných respondentů bylo 20% do věku 20let, 32 % respondentů ve věku 21-30let, 30 % respondentů věkem mezi 31-45lety, 13% respondentů mezi 46-60lety , 5% respondentů od 61let a více.

Graf 2: Věková kategorie

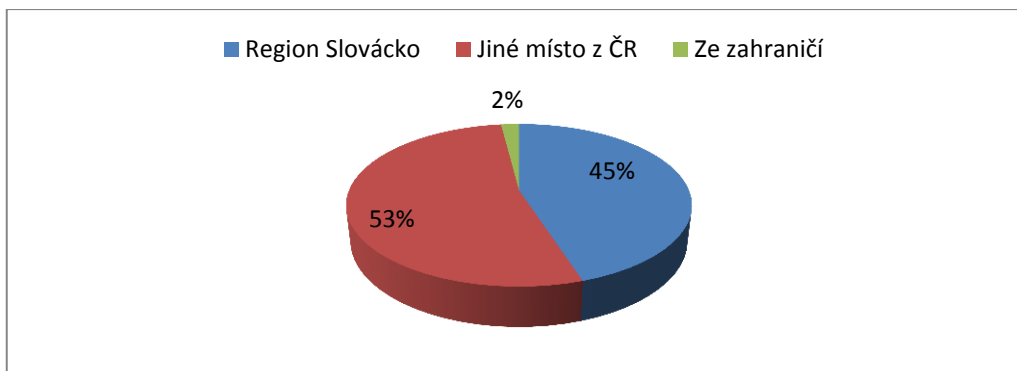
Zdroj: Jiřina Častulíková

Rozbor grafu ukazuje, že v součtu 62% návštěvníků byl z mladé a střední generace věku od 21-45let. Dokazuje, že mladší a střední generace má zájem o folklor a lidové tradice. Z toho vyplývá, že vložené úsilí posledních dvaceti let, vynaložené práce s dětskými folklorními soubory se zúročuje. Což dává předpoklad k udržení tradic do budoucna.

Otázka č. 3: Odkud pocházíte?

Třetí otázka mapuje místo současného bydliště návštěvníků Jízdy králů v Kunovicích. Odkud a z jaké dálky byli ochotni přicestovat a této akce se zúčastnit. Z regionu Slovácko bylo 45 % respondentů, z jiných míst ČR 53% respondentů a ze zahraničí 2% respondentů.

Graf 3: Odkud pocházíte

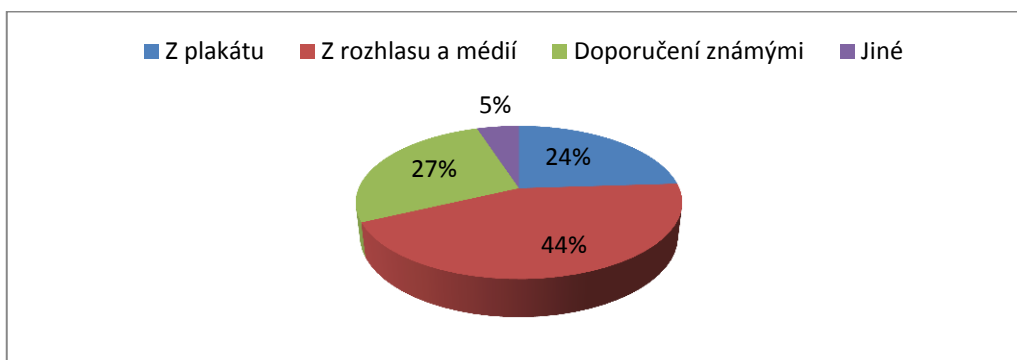
Zdroj: Jiřina Častulíková

Porovnáním procent v grafu vidíme, že zájem návštěvníků z jiných regionů byl o 8% vyšší než z regionu Slovácko. Z toho vyplývá, že regionální propagaci je nutno posílit. Počet 2% návštěvníků ze zahraničí, nutí ke zkvalitnění vícejazyčné propagace v sousedních státech, z nichž je dobrá dosažitelnost.

Otázka č. 4: Jak jste se o Jízdě králů dozvěděl/la?

Čtvrtá otázka zjišťovala, jak se návštěvníci Jízdy králů v Kunovicích o akci dozvěděli. Propagací z plakátu to bylo 24% respondentů, z rozhlasu a médií 44% respondentů, doporučením od známých bylo informováno 27% respondentů a jiným způsobem se o pořádané akci dozvědělo 5% respondentů.

Graf 4: Jak jste se o jízdě králů dozvěděl/la

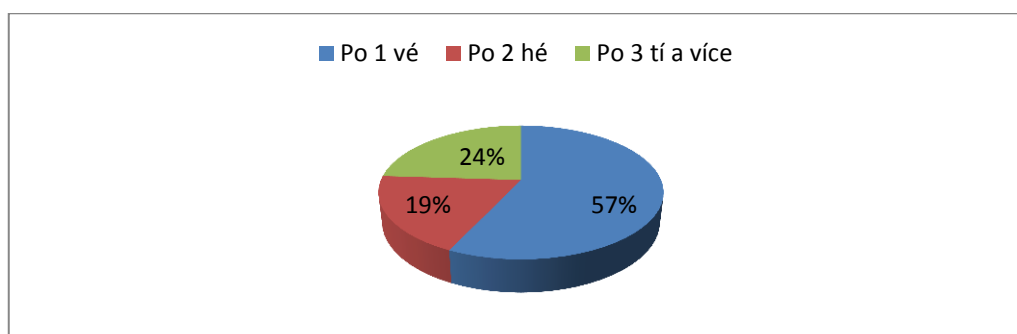
Zdroj: Jiřina Častulíková

Z odpovědí na tuto otázku vidíme, že mediální propagace ve veřejnoprávních médiích, která přilákala 44% návštěvníků je vedena správně a cíleně. Plakátová propagace měla úspěšnost 24% návštěvníků z důvodu, že byla provedena jen regionálně, což je v porovnání s mediální propagací o 20% nižší.

Otázka č. 5: Jízdu králů v Kunovicích jste navštívil/la?

Pátá otázka rozebírá četnost navštívení Jízdy králů respondenty. Po první bylo návštěvníkem 57% respondentů, po druhé navštívilo Jízdu králů 19% respondentů, třikrát a vícekrát navštívilo akci 24% respondentů.

Graf 5: Jízdu králů v Kunovicích jste navštívil/la

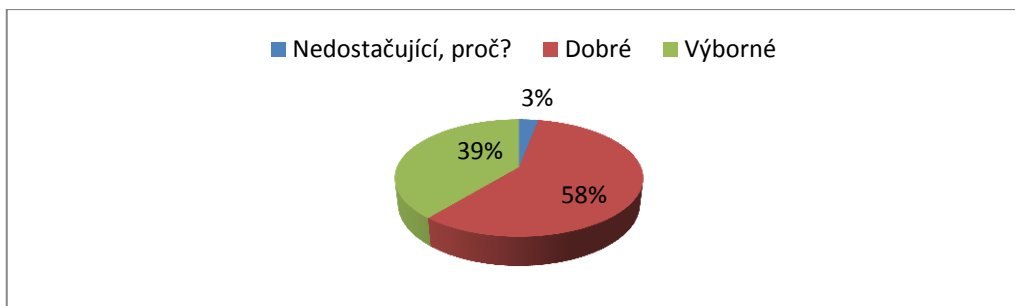
Zdroj: Jiřina Častulíková

Pozitivním výsledkem šetření je, že počet 57% respondentů na Jízdě králů bylo po první. Na diagramu vidíme, že zájem o Jízdu králů v Kunovicích, po zapsání Jízdy králů na seznam nemateriálního kulturního dědictví UNESCO a bohatý doprovodný kulturní program, přilákal nové návštěvníky do Kunovic.

Otázka č. 6: Jak hodnotíte pořadatelské značení ?

Šestá otázka analyzuje názory respondentů na úroveň značení pořadatelských služeb hodnocením třemi stupni. Výborné hodnotilo 39% respondentů, hodnocením dobré označilo 58% respondentů, jako nedostačující označili 3% respondentů.

Graf 6: Jak hodnotíte pořadatelské značení?

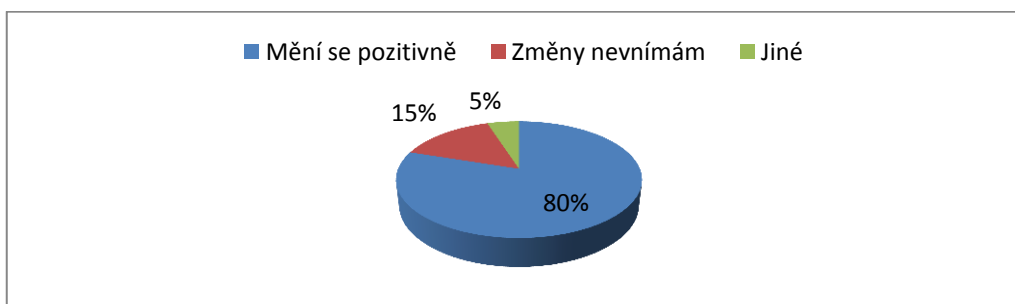
Zdroj: Jiřina Častulíková

Tři procenta respondentů hodnotila značení jako nedostačující. Nejčastější stížnosti byly ohledně značení záchytných parkovišť, absence směrníků na vlakovém nádraží – směr konání akce, špatné ozvučení před domem krále. Nezastavení, nebo odklonění dopravy během průvodu před městským úřadem. Informace byly získány volnými zápisy respondentů.

Otázka č. 7: Vnímáte změny v Kunovicích?

Sedmá otázka sleduje vnímání změn samotného města Kunovic návštěvníky při příležitosti Jízdy králů. Město se mění pozitivně bylo hodnoceno 80% respondentů, změny nevnímám, odpovědělo 15% respondentů, odpověď jiné uvedlo 5% respondentů.

Graf 7: Vnímáte změny v Kunovicích?

Zdroj: Jiřina Častulíková

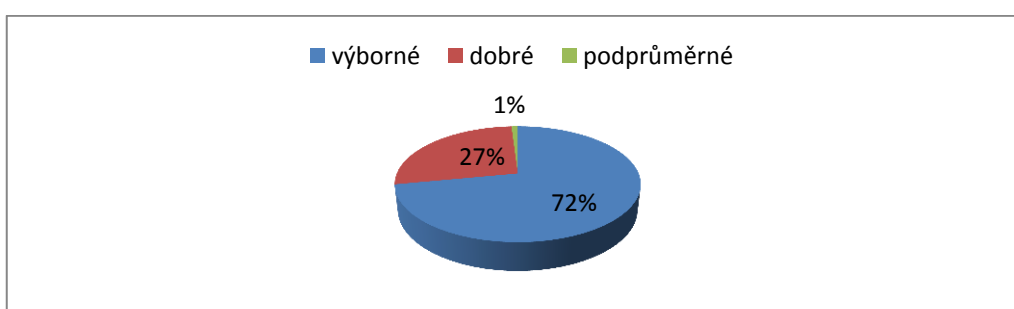
Město Kunovice jak ukazuje graf, bylo hodnoceno respondenty v 80% jako měnící se pozitivně a tím je atraktivnější pro turisty nejen pořádanou akcí. Viditelné změny města

jsou v rekonstrukci Panského dvora na kulturně společenské centrum, nová radnice, zřízení informačního centra, památkový domek se stálou expozicí jak se žilo.

Otázka č. 8: Jak hodnotíte doprovodný program Formanské odpoledne?

Osmá otázka hodnotí úroveň doprovodného programu Formanské odpoledne třemi stupni. 72% respondentů, označilo hodnocením výborné, 27% respondentů dalo známku dobré, 1% respondentů označilo doprovodný program jako podprůměrný.

Graf 8: Jak hodnotíte doprovodný program

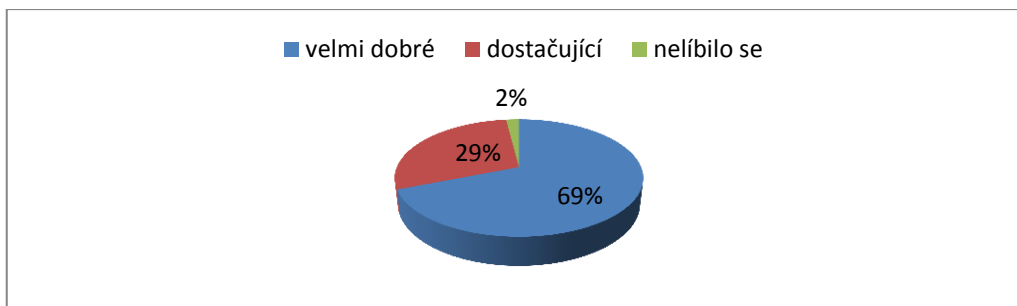
Zdroj: Jiřina Častulíková

Hodnocený doprovodný program Formanské odpoledne se většině účastníků ankety líbil, jak ukazuje součet 99% hodnocení výborný a dobrý. Tak velký počet koní v zápřazích, kočárů, bryček a vozů při pořádání této akce lze vidět v současné době ojediněle. Nabízel projížďku vyhlídkových míst po několika trasách městem. Formanská jízda zaujala diváky všech věkových kategorií.

Otázka č. 9: Hodnocení verbuňku.

Devátá otázka sleduje reakci návštěvníků na soutěž v mužském tanci Verbuňk s tanečním vystoupením verbířů z různých lokalit a věkového složení v nedělním programu. Úroveň velmi dobré označilo 69% respondentů, dostačující přiznalo 29% respondentů, nelíbilo se 2% respondentů.

Graf 9: Hodnocení verbuňku

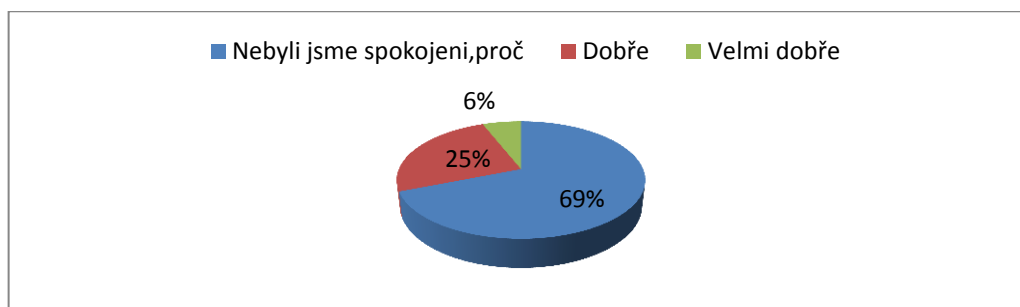
Zdroj: Jiřina Častulíková

Z výsledku hodnocení verbuňku, který je zapsán v UNESCO označilo 69% respondentů jako velmi dobré, což svědčí o správné volbě doprovodného programu takového druhu a propagaci originality tohoto unikátního mužského tance ze Slovácka.

Otázka č. 10: Jak jste byli spokojeni s gastro službami v restauraci na Panském dvoře v průběhu konání akce?

Desátá otázka prověřuje spokojenost návštěvníků při použití gastro služeb v restauraci na Panském dvoře. Velmi dobře hodnotilo 6% respondentů, známkou dobře 25% respondentů. Nebyli jsme spokojeni 69% respondentů.

Graf 10: Jak jste byli spokojeni s gastro službami v restauraci na Panském dvoře?

Zdroj: Jiřina Častulíková

Z grafu vychází výsledek 69% nespokojených respondentů, kteří navštívili restauraci na Panském dvoře. Zde nestačila obsluha ani kuchyň. Důvodem byla vysoká koncentrace návštěvníků, vystoupení verbuňku o nejlepšího verbíře, ochutnávce vín vystoupení cimbálových muzik a jiné programy. Informace byly získány z volných zápisů respondentů.

Příloha B – Hodnocení dotazníku

Praktická část byla věnována spokojenosti návštěvníků Jízdy králů a jeho zázemí městu Kunovice. Cílem této práce bylo vyhodnocení odpovědí respondentů a zjištění jejich spokojenosti s kvalitou programu, služeb a zájmu o folklorní akce z hlediska cestovního ruchu. Z řad návštěvníků byly ženy v početní převaze nad muži. Nadpoloviční většina návštěvníků byla mladší a střední generace věku. Je zajímavé, že staré lidové zvyky, kroje a tradice nejsou přitažlivé pouze pro generace starší a tedy záležitostí jen okrajovou a ustupující. Za Jízdu králů přicestovali návštěvníci ze vzdálenějších oblastí České republiky s nepatrnou převahou nad návštěvníky z regionu Slovácko. Poměrně malé bylo zastoupení návštěvníků ze zahraničí a to i přesto, že je dobrá dopravní dosažitelnost.

Pozitivním výsledkem bylo zjištění, že většina návštěvníků Jízdy králů v Kunovicích byla na akci po prvé. Lze z toho usuzovat, že Jízda králů v Kunovicích je přilákala po zapsání Jízdy králů na seznam nemateriálního kulturního dědictví UNESCO a bohatý doprovodný kulturní program. Návštěvníky bylo vytýkáno nedostatečné značení záchytných parkovišť a vyznačení trasy z vlakového nádraží do místa konání. Změny města Kunovic jsou vnímány naprostou většinou návštěvníků pozitivně. Doprovodný program Formanské odpoledne si získal většinu přihlížejících. Tak velký počet koní, kočárů a vozů jezdících městem s dobovou tematikou lze spatřit jen ojediněle. Úspěšná byla volba doprovodného programu soutěž v mužském tanci verbuňku. Tento originální mužský tanec ze Slovácka si získává stále větší oblibu u diváků. Poslední dobou i u tanečníků - verbířů, čemuž napomáhá i každoroční pořádání školy lidových tanců v měsíci září v Kunovicích. Nespokojenost návštěvníků s gastro službami byla především v restauraci v areálu na Panském dvoře. Bylo to ovlivněno velkou koncentrací návštěvníků v prostorách Panského dvora, kteří sledovali doprovodné programy na místním pódiu. Poznatky mohou napomoci městu Kunovice při pořádání další Jízdy králů nejen 16 – 18 května 2014. Tímto vás na tuto Jízdu králů v Kunovicích srdečně zveme.

Příloha C – Dotazník

Vážené dámy a pánové,

Jsem studentkou bakalářského studia University J. A. Komenského Praha obor cestovní ruch. V bakalářské práci se věnuji Jízdě králů v Kunovicích, folkloru a lidovým tradicím. Cílem dotazníku je zjistit zda jsou návštěvníci spokojeni s organizací, službami a je-li folklorní tematika atraktivní z hlediska cestovního ruchu. Prosím Vás o vyplnění dotazníku, je anonymní a výsledky budou sloužit pouze k bakalářské práci. Děkuji.

1. JAKÉ JE VAŠE POHLAVÍ?
 - MUŽ
 - ŽENA
2. VĚKOVÉ ROZPĚTÍ?
 - DO 20 LET
 - 21-30 LET
 - 31-45 LET
 - 46-60 LET
 - 61- A VÍCE
3. ODKUD POCHÁZÍTE?
 - REGION SLOVÁCKO
 - JINÉ MÍSTO Z ČR
 - ZE ZAHRANIČÍ
4. JAK JSTE SE O JÍZDĚ KRÁLŮ DOZVĚDĚL/LA?
 - Z PLAKÁTU
 - Z ROZHLASU A MÉDIÍ
 - DOPORUČENÍ ZNÁMÝMI
 - JINÉ.....
5. JÍZDU KRÁLŮ V KUNOVICÍCH JSTE NAVŠTÍVIL/LA?
 - PO 1- VÉ
 - PO 2- HÉ
 - PO 3TÍ A VÍCE
6. JAK HODNOTÍTE POŘADATELSKÉ ZNAČENÍ?
 - NEDOSTAČUJÍCÍ, PROČ?.....
 - DOBRÉ
 - VÝBORNÉ

7. VNÍMÁTE ZMĚNY V KUNOVICÍCH?
- MĚNÍ SE POZITIVNĚ
 - ZMĚNY NEVNÍMÁM
 - JINÉ.....
8. JAK HODNOTÍTE DOPROVODNÝ PROGRAM FORMANSKÉ ODPOLEDNE?
- VÝBORNÉ.....
 - DOBRÉ
 - PODPRŮMĚRNÉ
9. HODNOCENÍ VERBUŇKU?
- VELMI DOBRÉ
 - DOSTAČUJÍCÍ
 - NELÍBILO SE.....
10. JAK JSTE BYLI SPOKOJENI S GASTRO SLUŽEBAMI NA PANSKÉM DVOŘE V PRŮBĚHU AKCE?
- NEBYLI JSME SPOKOJENI, PROČ?
 - DOBRĚ
 - VELMI DOBRĚ

JAKÁKOLIV VAŠE PŘIPOMÍNKA, NÁZOR TÝKAJÍCÍ SE JÍZDY KRÁLŮ A KUNOVIC

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- HODÍCI SE ZAKROUŽKUJTE

DĚKUJEME ZA VÁŠ ČAS A NÁZOR

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Jiřina Častulíková

Obor: Management cestovního ruchu

Forma studia: Kombinované

Název práce: Jízda králů

Rok: 2013

Počet stran textu bez příloh: 41

Celkový počet stran příloh: 10

Počet titulů českých použitých zdrojů: 11

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 0

Počet internetových zdrojů: 15

Počet ostatních zdrojů: 0

Vedoucí práce: RNDr. Antónia Dvoranová